Leto VI., štev. 19 | Ljubljana, petek, 23. januarja 1925 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25·— Din
za inozemstvo 40·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 22. januarja.

Brezvestni agitatorji raznih prevarantskih strank, da bi mogli politično nesamostojne ljudske množice še bolj zbegati in v kalnem ribariti, širijo zadnji čas pred volitvami vsakojake izmišljotine. V tej agitaciji so zlasti mojstri klerikalci, ki sploh ne prirejajo nobenih javnih shodov in le na tihem rovarijo po župniščih, kaplanijah in mežnarijah. Na teh zaupnih sestankih z največjo pazljivostjo gledajo, da so govorniki SLS brez kontrole, tako, da lahko ljudstvo farbajo na vse pretege, mu vzbujajo najnižje instinkte, za nameček pa mu dajo še kopico tatarskih vesti, da se našim dobrim ljudem lasje ježe.

Iz več krajev nam poročajo, da širijo klerikalci po svojih zaupnih sestankih tudi vest, da bo 8. februarja konec Jugoslavije. Ta govorica gre zlasti na Dolenjskem v krškem ter na Štajerskem v brežiškem okraju. Tega klerikalnega proročanstva so se oprijeli tudi radičevski agitatorji, ki ponekod hodijo po naših vaseh. Klerikalcem je uspelo z napovedjo prevrata spraviti zlasti ženske v strah. V zvezi s tem zločinskim volilnim geslom se razširja tudi vest, da po 8. februarju dinar ne bo imel nobene vrednosti več, vsled česar nočejo kmetice niti jajc več prodajati, češ, da je sedaj bolje imeti robo kot pa denar.

Po ljubljanski okolici lazi po hišah klerikalni agitator, ki je državni uradnik, pa dopoveduje ljudem, da hoče vlada vse Slovence popravoslaviti ter vse katoliške cerkve izpremeniti v pravoslavne. Ako nočemo vsi postati «opankarji», da naj ljudje volijo klerikalce. Vse te in podobne govorice lahko širijo subverzivni agitatorji nemoteno, četudi bi kaj takega bilo v vsaki drugi državi nemogoče. Pri vsem tem pa še «Slovenec» in drugo blokaško časopisje neprestano kriči o «terorju in nasilju» vladnih organov. Alarmantne vesti agitatorjev pospešuje na vso moč zlasti klerikalno časopisje, ki priobčuje izmišljotine o vladni krizi s tendenco, podpreti v javnosti mnenje, da se nahajamo v nesigurnem stanju, v katerem je «vse mogoče» in tudi preobrat ni izključen.

Kakor je žalostno, da elementi, katerih naloga je, z rovarenjem proti obstoju države in njeni današnji družabni uredbi ter z vzbujanjem plemenske verske nestrpnosti, lahko neovirano vrše svoj zastrupljevalni posel, je na drugi strani sigurno, da tudi te klerikalne volilne praktike ne bodo zastavile poti, po kateri koraka naša država naprej.

Voditelji SLS bi se morali zavedati, da so definitivno doigrali. Niti Radić, niti Korošec, niti kdo drugi od separatistov ne pride nikdar več do veljave. Njihov režim lansko poletje je kot zadnji poskus skrahiral radi popolne nesposobnosti in nečuvene brezvestnosti. Pokazal je na nedvoumen način, da se po njegovih receptih Jugoslavije ne da in ne sme upravljati, ako se noče riskirati samo njene eksistence. Za blokaškim režimom je prišel režim Narodnega bloka, ki ne bo preje šel z vlade, dokler ne bo dosežen njegov jasen program, ki stremi za tem, da ob vsestranski zaščiti državnega in narodnega edinstva nastanejo za konstruktivno in pozitivno parlamentarno delo ugodne notranjepolitične razmere. «Slovenec», ki izraža dvome zlasti glede trdnosti radikalne stranke z ozirom na politiko Narodnega bloka, naj bo tudi v tem pogledu potolažen. Tudi NRS, ki prva leta žal ni bila dovolj poučena o značaju in pomenu protidržavnih elementov v takozvanih «prečanskih» krajih, se je sedaj definitivno odvrnila od oportunistične politike, ki jo je zavajala v kompromise in zveze s klerikalci, Turki, Nemci in Madžari. Celokupni Narodni blok — brez vsake izjeme — je popolnoma solidaren in se zaveda, da je on na vrsti, da državi in narodu z dejanji dokaže nele pravilnost svoje politike, marveč tudi njeno uspešnost.

Država in narod ne preneseta več nadaljnjega eksperimentiranja ter razdiranja. Zato bo Narodni blok tako dolgo, dokler ne potepta rušilcev ali jih ne prisili, da brezpogojno pristanejo na pozitivno narodno in državno koncepcijo. Vsak kompromis, da celo vsako zbližanje je po krahu blokaškega režima popolnoma izključeno. To je pa toliko časa tudi nemogoče, dokler ne bodo stranke, ki so tvorile blok separatistov nadomeščene z drugimi ali pa dokler ne bodo one same zavrgle dosedanje volitelje ter izročile vodstvo svoje politike ljudem, ki so principielno drugih nazorov in drugih dejanj. Da se ta proces ne da izvršiti v treh mesecih in tudi ne v pol leta je jasno. Zato je pa tudi sigurno, da bo 8. februarja in tudi zatem v vsakem slučaju ostal režim Narodnega bloka še naprej na vladi. Kdor špekulira na kaj drugega se bo hudo zašpekuliral. To je treba, da naši ljudje povejo tudi onim, ki bi utegnili nasesti klerikalni agitaciji glede prememb po 8. februarju. O tem, da je država močna dovolj in da bo tudi po 8. februarju še krepkejša, da lahko v kali zatre vsak prevrat, o tem pač ni treba še posebej pisati.

Čist in jasen politični položaj

VSE ONEMOGLE SPLETKE BLOKAŠEV SO SE ŽALOSTNO IZJALOVILE.

Beograd, 22. januarja, p. Politični položaj se je danes s povratkom samostojnih demokratskih ministrov v Beograd popolnoma razčistil. Semkaj sta se povrnila ministra Pribičević in dr. Lukinić. Kar se tiče krize ministra dr. Šurmina, se ugotavlja, da gre za že dolgo pripravljeno spletko opozicije, ki je morala nastopiti v svoji agitaciji s kako senzacijo, čeprav izmišljeno, ko so vendar volitve pred durmi. Predsednik vlade Pašić je ponovno zaprosil vse ministre, zlasti pa dr. Šurmina in dr. Drinkovića, naj se ne dajo zavesti in naj s svojimi izjavami politične naravi nikar ne dajejo opoziciji priložnosti za zlorabe. Minister dr. Šurmin in dr. Drinković sta izjavila, da v načelu popolnoma odobravata stališče vlade, da pa zahtevata še ostrejše mere proti vodstvu HRSS, in da si pridržujeta pravico, da bosta intervenirala v posameznih slučajih, ko po njihovih informacijah niso bila oblastva pravilno obveščena.

Blokaši in posebno «Pravda» že več dni spletkarijo z lažjo, da se je predsednik narodne skupščine Jovanović sprl s Pašićem, da je šel na dvor itd. Zato objavlja jutrajnja «Samouprava» članek, v katerem žigosa te vesti kot spletke. List ugotavlja, da leži g. Jovanović že od 16. v postelji, kar se je močno prehladil in da od tega dne še ni prišel iz beograjskega predmestja, kjer stanuje, v mesto.

Pašić o Narodnem bloku v Sloveniji

KONFERENCA MINISTRA ŽERJAVA Z MIN. PREDSEDNIKOM. — VOLILNI IZGLEDI NARODNEGA BLOKA.

Beograd, 22 januarja. p. Danes dopoldne je imel minister Žerjav dveurno konferenco z ministrskim predsednikom Pašićem o političnem položaju v Sloveniji. Gosp. Pašić je izrazil svoje zadovoljstvo, da v vseh treh slovenskih volilnih okrožjih sodelujejo stranke Narodnega bloka ter je ostro obsodil, da se je v mariborskem okrožju s strani ljudi, ki se prištevajo radikalski stranki ter pripadajo grupi drja. Ravnika, poskušajo razbijati shode kandidatov Narodnega bloka, kakor se je to zgodilo na Polakavi. Tudi je označil kot povsem nedopustno, da glasilo drja. Ravnika v Mariboru napada Narodni blok in posebno njegove kandidate ter celo volilne politike Narodnega bloka. NRS bo ukrenila potrebno, da se podobni izgredi nedisciplinirani pristašev ne ponovijo ter bo klicala vsakega somišljenika na odgovornost, kdor bi s takim nastopom kršil dolžnost lojalnosti. Interesi Narodnega bloka so daleč vzvišeni nad osebnimi ambicijami in nad slučajnimi konstelacijami v enem ali drugem volilnem okrožju.

V zvezi s tem razgovorom se iz vodstva NRS demantira tudi vest klerikalnih novin, da so bili pristaši NRS, ki kandidirajo na listi Narodnega bloka v mariborskem okrožju, iz stranke izključeni. Kar se tiče strankarskega uskoštva drja. Ravniharja v Ljubljani, je vodstvo NRS o njem službeno obveščeno ter drja. Ravniharja po smatra za člana radikalne stranke.

V razgovoru sta gg. Pašić in Žerjav ugotovila popolnoma enotno naziranje glede vodstva nacijonalne politike v obeh slovenskih oblastih.

Po tej konferenci se je vršilo daljše posvetovanje demokratskih ministrov Pribičevića, Žerjava, Lukinića in Krizmana, na katerem je bilo konstatirano, da šanse strank Narodnega bloka po vsodi izvrstno stoje in da imajo zlasti tudi samostojni demokrati pričakovati najlepših volilnih uspehov. V poučenih krogih se računa, da bo Narodni blok pri volitvah dobil najmanj 165 do 175 mandatov.

Dr. Maček in tovariši internirani

V POLICIJSKI VOJAŠNICI V VLAŠKI ULICI. — UTEMELJITEV VLADINEGA UKREPA.

Zagreb, 22. januarja. r. Dr. Mačku in tovarišem je bil danes popoldne vročen *odlok* policijskega ravnateljstva, s katerim se *odrejuje njihova internacija* iz nastopnih razlogov:

Na osnovi sklepa ministrskega sveta z dne 23. decembra 1924. je bila razpuščena HRSS z uporabo člena 18. zakona o zaščiti države. Iz dokumentov, ki so bili zaplenjeni prilikom hišnih preiskav proti vodstvu HRSS je razvidno, da je *centralni odbor HRSS*, čigar člani so dr. Maček in tovariši, *razpravljal o prevzemanju oblasti ter v to svrho organiziral «oddelke borcev» za borbo proti orožništvu in vojski* Ker torej obstoja *bojazen, da bi vodstvo bivše HRSS tudi nadalje vodilo akcijo v gornjem pravcu* in ker ta akcija glasom zaplenjenih spisov stremi za osnovanjem samostojne in neodvisne hrvatske seljaške republike izven okvira pravno in mednarodno priznanega teritorija kraljevine SHS, — je policijsko ravnateljstvo *odredilo internacijo navedene petorice v določenem stanovanju v policijski vojašnici (Vlaška ulica 83).* Odlok se oslanja na čl. 10. Ustave.

Dr. Maček in tovariši so izjavili, da se pritožijo na velikega župana. V ostalem se z interniranci postopa na obzirnejše. Lahko se svobodno razgovarjajo, smejo dobavljati knjige, novine in hrano po lastni volji, na razpolago jim je kopalnica in neovirani so tudi na skupnem izprehajanju po dvorišču.

Zagreb, 22. januarja. n. Dr. Maček in tovariši so ostali na policiji v Petrinjski ulici do 10. zvečer. Potem so bili prepeljani najprej dr. Maček in Avgust Košutić, potem pa Predavec in Štefan Košutić v Vlaško ulico, kjer so jih internirali vse štiri v vojašnici v II. nadstropju v sobi, ki služi navadno kot spalnica za neoženjene redarje. Da se preprečijo morebitne demonstracije in druge neprilike s strani radičevcev in komunistov, so bili aretiranci nastanjeni v tej sobi, ki ima okno na dvorišče. Vsi štirje so udobno nameščeni. Dovoljeno, jim je, da smejo sprejemati obisko svojih sorodnikov, vendar pa le v prisotnosti policijskega uradnika.

DR. TOMLJENOVIĆ ARETIRAN.

Pomota v osebi.

Sušak, 22. januarja. r. Pred par dnevi je policiji poteguil na Reko radičevski poslanec Bačinić, ko so ga iz Sušaka hoteli prepeljati v Split. Policija je izvedela, da ima Bačinić potni list bivšega bana dr. Tomljenovića, s katerim bi se hotel vrniti v Jugoslavijo, da se nekje skrije. Ko je danes prišel z Reke mož, ki je pogranični straži pokazal potni list na ime dr. Tomljenovića je bil takoj aretiran. Obmejni stražniki so mislili, da imajo Bačinića a izkazalo se je, da so prijeli dr. Tomljenovića, kateremu se je potem obmejni komisar opravičil ter ga takoj izpustil.

LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE NA DANSKEM.

Kodanj, 22. januarja. z. Danski prosvetni minister Dahl je predložil državnemu svetu predlog, da naj se sestavi poseben odsek, ki bi imel nalogo, da prouči vprašanje ločitve cerkve od države. Dalje je predložil tudi predlog, da naj se za opravljanje službe božje v najdenišnicah, ženskih bolnicah in podobnih, le za ženske rezerviranih institucijah posvečajo za duhovnike tudi ženske. Taki ženski duhovniki pa seveda ne bi smeli opravljati javne službe božje.

Mariborčani!

Danes ob 8. zvečer vsi v Narodni dom na

volilni shod

Poročajo dr. Plivko, dr. Lipold, dr. Müller in dr. Vošnjak.

Albanija republika

Tirana, 22. januarja. r. Konstituanta je započela svoje delo. Prvi dve seji sta bili tajni. Na obeh je Ahmed beg Zogu podal sliko situacije v deželi, nakar so se izvršile volitve predsedništva. Za predsednika skupščine je bil izvoljen Ešer Kašeri, bivši ministrski predsednik, in za podpredsednika Dželadin Zogu, brat Ahmed bega. Po pet minutnem odmoru je skupščina svečano izkazalo žalovanje za Feradom Kašerijem, ki je padel v Skadru. Včeraj je skupščina *soglasno proklamirala republiko in določila ta dan za vsakoletni narodni praznik.*

Zaupnica Luthrovi vladi

KONEC POLITIČNE DEBATE V PARLAMENTU. — DEL CENTRUMA GLASOVAL PROTI.

Berlin, 22. januarja. sv. Pri danes-njem glasovanju o vladni izjavi je bil izid sledeči: 246 poslancev je glasovalo za izjavo, 160 pa proti, 39 poslancev se je vzdržalo glasovanja. Za izjavo so glasovali nemški nacijonalci, nemška ljudska stranka, del gospodarske stranke in del centruma, proti pa bivši državni kancelar dr. Wirth (centrum) z nekaterimi svojimi pristaši, socijalni demokrati, komunisti in en del pristašev nemške narodne stranke. Demokrati in narodni socijalisti so se v glavnem vzdržali glasovanja.

Radićeva izdajniška pogodba z Madžari

MINISTRSTVO NOTRANJIH POSLOV OBJAVLJA BESEDILO RADIĆEVE POGODBE Z MADŽARI, SKLENJENE V LONDONU. — POGODBA VSEBUJE ODKRITO VELEIZDAJO. — RADIĆ BO RADI VELEIZDAJE POSTAVLJEN PRED SODIŠČE.

Beograd, 22. januarja, p. Notranje ministrstvo je objavilo nocoj pogodbo, ki jo je sklenil Stjepan Radić z eksponentom madžarske vlade v Londonu. Pogodbo, ki formalno od madžarske vlade ni podpisana (madžarska vlada je svojo udeležbo dementirala) je nosil Radić pri sebi, znak, kako izredno veliko važnost je polagal nanjo. Odvzela mu je bila povodom njegove aretacije. Dokument se glasi:

V nameri, da se zagotovi sodelovanje v svrho konsolidacije Srednje Evrope, ki je prišla vsled neprestanih neznosnih krivic srbske vlade resno v nevarnost, smatrata oba pogodbenika, da je prišel čas, ko mora dobiti hrvatski narod svojo neodvisnost in da se postavijo temelji bodočim odnošajem med Madžarsko in Hrvatsko v smislu intencij Zveze narodov. V tej tezi sta se dogovorila predsednik hrvatskega narodnega in državnega zastopstva Stjepan Radić in zastopnik madžarske vlade po šestdnevnih pregovorih dne 3. novembra 1923. v Londonu, kakor sledi:

1.) Madžarska vlada in predsednik hrvatskega narodnega zastopstva soglašata v naziranju, da ima dobiti Hrvatska samoodločbo v načelu s pacifističnimi sredstvi in da se imajo vsa sredstva za obrambo, ki so na razpolago, uporabiti le tedaj, ako ogroža srbski režim obstoj hrvatskega naroda. Po mnenju predsednika hrvatskega narodnega zastopstva bi ta slučaj nastopil, ako bi beograjska vlada, ki deluje že sedaj na tem, da se Hrvatska izčrpa in potepta, storila nadaljnje korake, ki bi ogrožale varnost življenja in lastnine ter osebno svobodo Hrvatov.

2.) Zvest pacifističnim načelom bo napravil predsednik hrvatskega narodnega zastopstva zadnji poskus, da se doseže suverenost hrvatske države po'om prijateljskih dogovorov z odločujočimi srbskimi činitelji. Ako se ta poskus najkasneje tekom treh mesecev ne posreči, sva se sporazumela, da se pripravi sodelovanje, ki ga z ene in druge strani smatramo kot nujno zaradi ogrožanja nacijonalnih držav in narodov po beograjski vladi in da v to svrho izberemo izvrševalni odbor sestavljen iz zastopnikov Hrvatske, Slovenije, Bosne, Makedonije, Črne gore in Albanije, ki bo imel nalogo, da da navodila, ki so potrebna za uspešno sodelovanje in da nadzoruje lojalno izvršitev teh direktiv. Predsednik hrvatskega narodnega zastopstva izjavlja, da je pripravljen izbrati ta izvrševalni odbor in da na izvesten način vzdržuje zvezo med tem odborom in madžarsko vlado. Ako bi hoteli biti v tem izvrševalnem odboru zastopani tudi madžarski elementi iz Bačke, Baranje in Banata, je madžarska vlada pripravljena, da bo v tem smislu uplivala na svoje sonarodnjake v teh pokrajinah.

3.) Madžarska vlada in predsednik hrvatskega narodnega zastopstva sta uverjena o potrebi, da se zbudi zanimanje italijanske vlade za težnje Hrvatov po samoodločbi in da se zagotovi naklonjenost te vlade. Predsednik hrvatskega narodnega zastopstva bo zlasti nastojal na tem, da se razčistijo odnošaji med hrvatskim narodom in Italijo in da se obstoječa nasprotstva v interesih in kar se tiče Reke, urede s prijateljskim sporazumom, dočim izjavlja madžarska vlada svojo pripravljenost, da bo dotične hrvatske zahteve podpirala s svojim svetom.

4.) Obe stranki polagata veliko važnost na to, da se doseže sporazum z bolgarsko vlado. Madžarska vlada si pridržuje pravico, da v tem smislu eventualno prevzame vlogo posredovalca in da ponudi Hrvatski svojo pomoč.

5.) Kar se tiče akcije v ostalih deželah, sta se obe stranki sporazumeli, da je treba to akcijo pripraviti, da je treba pridobiti zanjo poedine odločujoče osebe, da se informira časopisje itd. Madžarska vlada je pripravljena to akcijo s svoje strani moralno podpirati in jo napraviti uspešno z orijentiranjem svoje lastne propagande.

6.) Madžarska vlada smatra madžarsko - hrvatsko pogodbo iz leta 1868. kot ugaslo in priznava pravico Hrvatske, Slavonije in Dalmacije do lastnih državnih mej.

7.) Ker so stare tisočletne državne in narodne meje med Madžarsko in Hrvatsko, kakor so obstojale do leta 1918. najbolje odgovarjale geografskim, etnografskim in gospodarskim razmerem in ker so v stanu zagotoviti varnost obeh držav, ostanejo v načelu. Z ozirom na geografsko lego in etnografski značaj Medjimurja in z ozirom na to, da se je prebivalstvo tega ozemlja že tolikokrat izjavilo za Hrvatsko, priznava Madžarska faktično in realno pripadnost Medjimurja Hrvatski. Po mnenju predsednika hrvatskega narodnega zastopstva bi trebalo iz istih vzrokov tudi razpravljati o vprašanju pripadnosti Prekmurja. Zato zahteva, naj se da tamošnjemu prebivalstvu prilika, da samo reši vprašanje svoje pripadnosti s svobodnim ljudskim glasovanjem. Zastopnik madžarske vlade jemlje to zahtevo predsednika hrvatskega narodnega zastopstva na znanje in se obvezuje, da bo tekom enega meseca dobil o tem odločitev svoje vlade.

Madžarska vlada se obvezuje, da bo hrvatskim manjšinam na Madžarskem dala posebno zaščito in najširše pravice in privilegije. Ravno tako se obvezuje Hrvatska, da bo zajamčila iste pravice in privilegije madžarskim manjšinam na svojem ozemlju.

9.) Madžarska vlada zlasti izjavlja, da ne stavlja s svoje strani nikakršnih teritorijalnih zahtev po Reki.

10.) Hrvatska zagotavlja Madžarski svoboden izhod na Reko in vsa druga pristanišča, ki so pod njeno upravo.

11.) Ako izvede Srbija takozvano amputacijo Hrvatske, je Madžarska pripravljena priznati samostojno republiko Hrvatsko, čim to stori ena velesil na veleposlaniški konferenci. Dotlej je pripravljena vstopiti v neoficielne odnošaje.

12.) Ako bo Hrvatska zahtevala sprejem v Zvezo narodov in ako pride to na dnevni red, bo podpirala madžarska vlada s svojim glasom sprejem Hrvatske in stremela za tem, da pridobi za to stvar tudi one države, ki so prijateljsko razpoložene do Madžarske.

13.) Kakor hitro bo konstituirana hrvatska republika, sta obe stranki pripravljeni skleniti med seboj politično in vojaško zvezo v zaščito svoje samostojnosti in neodvisnosti, kakor tudi gospodarsko zvezo z najširšimi olajšavami za medsebojne odnošaje.

14.) Kar se je doslej ugotovilo in o njem sporazumelo, ostane strogo tajno. Ako odpadejo vzroki tajnosti do poedinih držav, se ta sporazum po obojestranskem pristanku lahko sporoči poedinim prijateliskim državam in se event. lahko tudi objavi.

15.) Ta sporazum stopi takoj v veljavo. Ako se na temelju nameravanih pogajanj med Hrvatsko in Srbijo ustanovi po vzorcu britanskih dominijev Hrvatska z vsemi atributi državne neodvisnosti, bo sklenila z Madžarsko v smislu tega sporazuma trgovinsko pogodbo, ki se opira na popo'no gospodarsko reciprociteto. Ako se ne doseže suverenost Hrvatske in se zopet vidi, da je sporazum med Hrvatsko in Srbijo na podlagi dejanske ravnopravnosti in realne državne suverenosti nemogoč, si pridržujeta obe pogodbeni stranki pravico, da izpopolnita ta sporazum z do'očbami, ki bodo v stanu pospešiti in omogočiti neodvisnost Hrvatske.

Borza

22. januarja:

CURIH: Beograd 8.50, New-York 518.50 London 24.84, Pariz 28.10, Milan 21.42, Praga 15.55, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.75, Sofija 3.75, Dunaj 0.07325.

TRST: Beograd 39.35 do 39.65, Dunaj 0.0340 do 0.0350, Praga 72.40 do 72.90, Curih 466 do 469, dinarji 39.25 do 39.60, 20 zlatih frankov 92 do 93, zlata lira 473.72.

DUNAJ: Beograd 1154 do 1158, Budimpešta 98.20 do 99, Bukarešta 371 do 373, Milan 2919 do 2931, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3840 do 3856, Praga 2127 do 2137, Varšava 13.610 do 13.710, Sofija 512 do 516, Curih 13.680 do 13.730, dinarji 1142 do 1148.

PRAGA: Beograd 55.25, Rim 140.25, New-York 33.90, Curih 654.45.

BERLIN: Beograd 6.82, Milan 17.34, Praga 12.56, New-York 4.195, Curih 80.83.

Trocki — oficijelno odstavljen

Dne 17. januarja je centralni odbor ruske komunistične stranke na posebni seji, sklicani nalašč v ta namen, sklepal glede nadaljne pozicije Trockega v stranki in v vladi. Po kratki razpravi je sklenil, da je neizogibno potrebno, da se Trockemu vzame funkcija predsedstva v revolucijonarnem vojnem svetu, to je ljudski komisarijat za vojno in mornarico. Odstavitev Trockega se je izvršila nato z glasovanjem, pri čemer je bil predlog za odstavitev sprejet z vsemi glasovi proti dvema.

Glede nadaljne funkcije Trockega kot član centralnega strankinega odbora se je sklenilo, da se stvar odloži do prihodnjega strankinega kongresa, toda s pristavko, da se bo centralni odbor v slučaju potrebe čutil primoranega že poprej zabraniti Trockemu udeležbo na delovanju centralnega odbora.

To je tedaj definitivno strmoglavljenje Trockega. Še pred nedavnim je prišel iz Moskve oficijalni sovjetski demanti glede njegove odstavitve, danes pa se ta objavlja in potrjuje povsem uradno. Očividno je tedaj, da se je smatrala pozicija Trockega vendarle kot opasna za obstoječe stanje.

Značilen je še pristavek k resoluciji, s katero se odstavlja Trocki s svojega visokega mesta. «Delovanje Trockega izpodkopuje zaupanje kmetov v politiko delavsko - kmetske zveze. Rdeča armada in mornarica, za kateri bi moral biti Trocki vzgled discipline in sloge z delavci in kmeti, vidijo v njem baš nasprotno. Centralni odbor vzame na znanje obljubo Trockega, da je pripravljen vršiti, pod kontrolo stranke, vsako delo, ki se mu poveri, konštatira pa, da Trocki v svoji izjavi ne priznava svojih pogrešk in da vztraja v antiboljševiškem zadržanju, omejujoč se le na čisto formalno podreditev.»

K temu je še pripomniti, da je v tej svoji izjavi, ki jo je poslal Trocki na znamenito sejo Centralnega odbora — sam se je ni udeležil — izjavil, da uvidi nemožnost, da bi se še nadalje nahajal na visokem mestu vojnega vodstva, da pa bo zanaprej vršil vsako nalogo, ki mu jo odkažejo, ali pa — tudi nobene, ako tako odločijo. Opravičuje se hkrati, da je le zato ostal še v Moskvi, da počaka odločilne seje Centralnega odbora ter ji da eventualno potrebna pojasnila.

Trocki je tedaj definitivno strmoglavljen. To je fakt, ki bo napravil na vsakogar, kdor se zanima za razvoj velike ruske revolucije, velik utis. Zgodovinsko važen je še posebno vzpričo dejstva, da se je izvršil baš ob prvi obletnici po smrti Lenina. Boljševiška stranka je sedaj brez onih dveh mož, ki sta ji bila vseodločujoča voditelja v najbolj kritičnih dneh od marca do oktobra 1917 in v nadaljnih nič manj opasnih letih.

Trocki, sam glavni soustanovitelj današnjega stanja v Rusiji, je padel radi nezadovoljstva, radi kritike nad tem istim stanjem. To pove več kot najzgovornejši komentarji. Kjer pride tako ostra kritika in s tako odličnega mesta, tam je nedvomno mnogo nevzdržnega. Jasno je zategadelj, da Trocki ne bo ostal edini na svojem potu; njegov nastop bo prej ali slej rodil vrsto posnemovalcev, bo prinesel danes ali jutri še močnejšo kritiko, močnejšo opozicijo, ki bo tem bolj naraščala, kolikor trdovratneje bo oficijalna stranka vztrajala v sedanji intransigentni smeri. V tej kritiki in opoziciji pa leži baš garancija, da bo ruski notranji razvoj naposled moral kreniti na desno in se končno dokopati do one forme, ki je povsod, tudi v Rusiji, fundament notranje konsolidacije in stabilizacije, do demokratičnih političnih preuredb. Morda se tega še ne zavedajo tako jasno, ali gotovo je, da je današnja opozicija s Trockim na čelu prva klica tega končnega preokreta na desno. In v tem leži njen zgodovinski pomen.

Kdo je Dombaj?

Ni brez interesa, ogledati si, kdo je Dombaj, ki se je ponudil zagrebškemu sodišču, da pride kot priča v Zagreb v Radićevi zadevi.

Dombaj je rodom Poljak. Bival je v Poljski še nedavno, to je še po osvobojenju in obnovitvi Poljske, a tudi deloval zelo aktivno v politiki. Bil je poljski komunist in je razvijal v Lodzu zelo živahno agitacijo v prid komunistični revoluciji zlasti za časa boljševiško-poljske vojne, ko so se rdeče armade bližale Varšavi. Bil pa je naposled aretiran in ostal je v ječi, dočim so boljševiške vojne sile doživele pred Varšavo popoln poraz. Toda Dombaj ni ostal običajen aretiranec, njega so bili namreč boljševiki kot energičnega, izredno agilnega komunista predestinirali za predsednika sovjeta ljudskih komisarjev, ki se je imel osnovati v Varšavi za poljsko republiko. Po nekem zapisniku, ki se je našel, pa je bil določen za pomočnika predsednika republike.

Dombaju je pretila smrtna kazen. Da reši njega in še nekatere njegove v največji nevarnosti se nahajajoče tovariše, je moskovska vlada v Moskvi zaprla člane poljske komisije za repatrijiranje ter jim zapretila z najhujšimi kaznimi. Tedaj poljski vladi ni kazalo drugega, kakor da začne z Moskvo pogajanja o zamenjavi. Dombaja in njegove tovariše so Poljaki izpustili, da so se mogli takoj podati v Moskvo, kjer so bili med tem osvobodili zaprte Poljake.

Dombaj je v Moskvi zavzel takoj eno prvih mest v komitetu tretje internacijonale, odkoder je vodil in kontroliral komunistično propagando v Poljski.

Ko se je videlo, da se noče in noče razviti svetovna revolucija, osobito pa da v Nemčiji kljub ponovnim poskusom ne more izbruhniti ali celo zmagati komunistični prevrat, je tretja internacionala poskusila svojo mednarodno prevratno propagando še bolj razširiti in sicer osobito na kmetske mase. V ta namen je dne 24. septembra 1923. sovjet ljudskih komisarjev odobril sklep političnega vodstva ruske komunistične stranke, da se organizira kmetska internacionala. Za glavnega organizatorja kmetske internacijonale je Zinovjev izbral Dombaja. Radi boljšega videza je bil za predsednika označen komisar za poljedelstvo Smirnov, faktično pa je takoj od prvega početka vse posle vodil njej za tajnika postavljeni Dombaj. Po njegovem načrtu se je organizirala »balkanska federacija« na Dunaju. V eni od zadnjih številk «Internationale Presse-Korrespondenz» je pisal sam Dombaj, «da smatra Moskva kmetsko internacijonalo kot nadaljevanje tretje komunistične internacijonale in da pričakuje od balkanskih kmetskih strank istotako aktivnost, kakršno je svoj čas pokazala tretja internacijonala sama.

Odrešenik Gorenjske

Iz Radovljice nam pišejo: O slavnem kandidatu SLS Dušanu Šernecu je pri nas in po vsem Gorenjskem eno in isto mnenje. Tudi klerikalci pravijo, da bi, kakor se je neka klerikalna gospa izrazila, vsaka farovška kuharica imela več simpatij nego znameniti bivši ravnatelj elektrike gosp. Sernec. Treznejši klerikalni možje v okraju so ob razpisu volitev pričakovali, da bo SLS postavila za kandidata v našem okraju bivšega poverjenika J a n a iz Gorij, ki bi stranki vsaj ne bil delal sramote. Toda klerikalni volilci obračajo, škof pa obrne. Volilci so za klerikalno stranko samo avtomati, ki imajo nalogo, metati kroglice v klerikalno škrinjico, sicer pa drži jezik za zobmi.

V vsaki gorenjski vasi vedo povedati kakšno tužno zgodbico iz Sernečevega električnega gospodarstva in mnoge še danes glava boli od njegovih nemarnosti. Zato pa se gosp. kandidatu na njegovih shodih in sestankih nič kaj dobro ne godi in trikrat se mu je že prav narobe obrnilo. Zato je postal silno oprezen in v nekem kraju je prišedši v zborovalni lokal v splošno zaprepaščenje vprašal: Ali smo tu varni? Ni čuda, da gre po vsej deželi en glas o korajžnem kandidatu.

Klerikalni kolovodje zatrjujejo, da je gosp. Dušan zelo slaven profesor na ljubljanski univerzi in na lepakih pišejo, da je «vseučiliški docent». Tega ne razumemo. G. Sernec je pa vedno doma ali po poslih. Kolikor vemo, «docent» ni ime za agenta neke tuje firme.

Gosp. Sernecu prav nič ne bo pomagal njegov tovariš dr. Natlačen, katerega poznamo iz l. 1914. po imenu junak od kandelabra. Takrat je ta gospod z veliko besedo gnal slovenske fante in može v smrt na bojiščih ter jim nujno nasvetoval, da naj popreje še zasadijo Srbom nož v srce. Ali je sam tudi poskusil umirati za preljubo Avstrijo, ne vemo, to pa vemo, da je skrajna predrznost, ako t a k i ljudje hodijo na solnce.

Slovenčevi napadi na celjsko sodnijo

Celje, 20. januarja.

»Slovenec« se huduje na predsedstvo Okrožne sodnije v Celju in obenem napada predsednika g. dvornega svetnika dr. Kotnika, ker je baje zavrnil okoli 70 volilcev, ki jih je bila SLS za okolico vreklamirala v volilni imenik. »Slovenec« očita dr. Kotniku nepravilno postopanje in mu grozi s plačilom, kadar se spremeni režim. Gospodje v »Slovenčevem« uredništvu bi dobro storili, ako bi poiskali tiste številke svojega lista, v katerih so pred kratkim dajali navodila za reklamacije. Tedaj so sami opozarjali svoje pristaše, da mora biti vsaka za volilno pravico merodajna okolščina (starost, doba bivanja in državljanstvo) dokazana s polno volilnimi uradnimi listinami.

Res je, da je Okrožno sodišče v Celju oddelek X. (torej ne predsednik, temveč senat, obstoječ iz 3 sodnikov) po členu 10. zakona od 30. maja 1920. razveljavilo vse sklepe občinskih uradov brez ozira na strankino pripadnost vreklamiranih oseb, v kolikor so občinske reklamacijske komisije ugodile reklamacijam na vpis brez polnoveljavnih, volilno pravico vreklamirancev izkazujočih listin. Ker je pa po členu 9. zakona od 3. sept. 1920, oziroma 27. junija 1922 predpogoj volilne pravice med drugim tudi naše državljanstvo, odnosno, da so Slovenci po plemenu in jeziku, bi bili reklamantje morali predložiti svojim reklamacijam listino, ki izkazuje to dejstvo. Županstvo občine okolice Celja je svoja prvotna pomanjkljiva uradna potrdila opremila šele po dostavitvi sklepa Okrožne sodnije s pristavkom, da je dotični volilec naš državljan. Ker je pa bila medtem že davno potekla reklamacijska doba, je jasno, da se Okrožno sodišče na te naknadno predložene listine ni smelo več ozirati.

Na to dejstvo je »Slovenčev« dopisnik, ki se je tudi popolno zavedal, da je samo površna oprema reklamacij zakrivila, da so dotičnih volilcev ni moglo vpisati, kakor mu je bilo tudi dobro znano, da so bili na ta način prizadeti v popolnoma enaki meri volilci vseh strank. Kljub temu je napadel objektivnega sodnega funkcijonarja, očividno samo zato, ker ni pristaš njegove stranke. Če pa je »Slovenčev« dopisnik postopal že tako nedostojno, se tembolj čudimo, da v uredništvu »Slovenca« v celi SLS, ki šteje tudi nekaj juristov, ni enega, ki bi imel toliko dostojnosti, da bi pojasnil svojim ljudem, da je napad na predsednikovo osebo neutemeljen, ker po zakonu ne odloča predsednik sam, temveč senat, torej 3 sodniki in da je rešitev sodišča izdana popolnoma po jasnih predpisih zakona. Če bi bilo Okrožno sodišče postopalo drugače, bi najbrže gospodje v »Slovencu« po svoji morali zamolčali, da je bila priznana volilna pravica njihovim somišljenikom in bi sodišče napadli, ker se je brez polnoveljavnih uradnih listin vpisalo pripadnike naprednih strank.

Iz celega načina, kako je pisana notica pač jasno izhaja, kako si predstavljajo gospodje pri »Slovencu« neodvisnost sodišča za slučaj, ako bi prišli na vlado. Istočasno pa napadajo sodišča, da so odvisna od sedanje vlade. Zares prava klerikalna morala!

Nova žarnica v tigrovski deželi

«Kaj bi dal Narodni blok, da bi imel tako «izvrstnega kandidata», kakor je inž. Sernec.» «Slovenec».

Politične beležke

+ «Slovenec» in papež. «Slovenec» se še naprej norčuje iz intervencije naše vlade pri Vatikanu radi posurovelosti in podivjanosti politikujoče duhovščine. Značilno je za ta škofov list, da priobčuje v svojih predalih take budalosti, kakor je tudi značilno, da se mu o stališču Sv. Stolice, ki ga je izrekla napram zastopniku naše vlade, poslaniku dr. Smodlaki, dosedaj še ni zdelo vredno kaj poročati. Za škofa je novo papeževo stališče očividno hud poper, ki ga za enkrat še ne sme dobiti pod nos duhovščina in tudi ne sme nič izvedeti o njem oni del slovenskega ljudstva, ki čita klerikalne liste. Preveliko bi bilo razočaranje, če bi izvedelo, da sedaj v interesu cerkve in vere že sam papež obsoja gonjo podivjane in posurovele politikujoče duhovščine. Ali je «Slovenec» še «katoliški» list, ako prezira važne odločitve Sv. Stolice?

+ Polževa politika. Teden dni je «Slovenec» vintal vladno krizo in cepil radikale. Predvčerajšnim je bil njegov «razkol med radikali» že čisto pri robu, včeraj pa se je na mah zopet zlimal in «Slovenec» je napisal uvodnik — na čast radikalni stranki. Radikali niso za «skrajni teror», za «ukinjenje parlamentarizma», za «uvedbo neprikritega absolutizma», kakor — ongá — Žerjav in Pribičević; radikali bi svojo nadmoč rajši ohranili z lokavejšimi sredstvi. Radikali se s principi demokracije, ustavnosti in legalnosti ne smejo tako igrati kakor Pribičević. Radikali namreč dobro poznajo zgodovino Srbije. Radikali ... oh, kaj vse bi bil včeraj še rad povedal «Slovenec» na čast radikalom in za dokaz, da je «v PP-režimu kriza»; kriza naravno na škodo samostalnih demokratov, ki bi jih «Slovenec» zamenjal s tigri, kakor očancu kamižolo. «Slovenec» je zdaj obsojen na takšno politiko kakor tisti polž, ki je neprestano plezal na zid, a pri vrhu vedno zdrsnil nazaj; pokazal je seveda tudi rogove, slinil se je pa neprestano.

+ Na mrtvi straži. Včerajšnji «Slovenec» je pod tem naslovom napisal daljši članek o tem, da je vlada premestila 10 upravnih uradnikov, ki jih «Slovenec» imenoma našteva. Škofov list se tudi zgraža, da je bil upokojen nadzornik poštnega ravnateljstva g. Vrbnjak, češ, da je ta korak politično preganjanje «korektnega poštnega uradnika». V isti sapi, ko «Slovenec» udriha po vladi radi desetorice uradnikov, pa psuje škofov list vse ostale slovenske upravne uradnike, ki niso bili premeščeni ter jim pravi, da so «prodana gnila žerjavovska inteligenca», ki bi rada državo upravljala kakor so jo pred vojno «prismojeni in degenerirani grofi in baroni». Zakaj ne piše «Slovenec» nikdar o mrtvi straži, kadar škof poriva kaplane po hribovskih kaplanijah? Ako nima za svoje pristaše-uradnike «Slovenec» drugih argumentov kot psovanje vseh ostalih uradnikov, bi bolje storil, da bi o stvari molčal, zlasti ker ve, da njega nikdo nebo vprašal v tej stvari za svet. Eno je gotovo: Če bodo hoteli klerikalni uradniki ostati v državni službi, bodo morali nehati biti v uradu politični agitatorji in bodo morali opustiti po uradih in izven njih svoje protidržavno stališče. Današnji vladi se sme samo očitati, da je preveč obzirna napram klerikalnemu uradništvu. Tako n. pr. je še danes profesor človek, ki stoji na čelu organizacije, ki je skušala ogoljufati državo za več milijonov. Še prav posebej bi g. Vrbnjaku svetovali, da prosi uredništvo «Slovenca», da naj o njem ničesar več ne piše, najmanj pa o njegovi «korektnosti» ter o «preganjanju». Mi se neradi pečamo s takimi zadevami a smo primorani reagirati, čim se nas izzove in čim postane taka stvar javna zadeva. Capito g. Vrbnjak, ki stojite tudi na «mrtvi straži»?

+ Vzor katoliškega duhovnika. Ciril Milavec, kaplan na Igu, je včeraj objavil v škofovem listu dopis, v katerem se na odkrit način norčuje iz uradne oblasti. Popisuje kako je bil od srezkega glavarja klican na zaslišanje, a se mu je dvakrat odmaknil. Prvič je dejal orožniku, ki mu je dostavil uradno vabilo, da «nima časa», drugič se je g. kaplan odpeljal z Iga, ko je tja prišel glavar, da bi ga zaslišal. V «Slovencu» pravi, da je šel na pogreb svoje tete in da se z glavarjem nista «nič videla». Tretjič je srezki glavar povabil kaplana s pripombo, da ga vabi «zadnjič» in da ga bo dal z orožniki pripeljati, ako ne pride sam. Ta slučaj opisuje Milavec v «Slovencu» med drugim tudi takole: «V tretje gre rado. Ko sem videl, kako so gg. orožniki v tem poslu neizvežbani sem iz sočutja do gg. orožnikov rekel, da bom šel v Ljubljano... In tako sem vzel v roke «Aktentasche», napolnjeno z vsemi temi vabili, dalje uvodni članek iz «Jutra» z dne 11. jan. in tisti člančič iz «Jutra» 19. jan. V desno roko pa sem vzel popotni les kot oporo na tej težki poti in kot obrambo proti psom...» Ljubljanski škof ima gotovo posebno dopadenje nad kaplanom Milavcem, da prinaša celo v svojem dnevniku dokaze njegovega velikega spoštovanja do državne oblasti. Mi se le čudimo, da je ta vzor katoliškega duhovnika v uradu srezkega glavarja odložil «popotnikov les», ki ga je vzel s seboj «kot obrambo proti psom».

+ Falzifikat. Ker sem si dovolil izraziti v «Jutru» svoje mnenje o razlagi čl. 13. in 138. Ustava, mi «Slovenčev» nepodpisan jurist včeraj očita, da sem v «Slov. Pravniku» zastopal (v št. ½ 1924.) baš nasprotno stališče, kakor v svojem članku v «Jutru». «Slovenčev» jurist je iztrgal citat iz zveze in mu pretvoril smisel, je torej zagrešil navaden falzifikat. Jaz seveda vzdržujem vse ono, kar sem napisal o policijski praksi sodišč (avstrijskih) v «Pravniku», z ozirom na interpretacijo tiskovnega zakona, in vzdržujem to, kar sem napisal pred dvema dnevoma o interpretaciji Ustava. Čl. 138. je suspendiral «tiskovno svobodo» izjemoma n. pr. za namene, kakršne gojita «Slovenec» in Radić. Pojem «tiskovne svobode» ne pomenja tiskovne anarhije, da bi vsakdo pisal, kar se mu ljubi, in kradel čast na debelo, kakor se to godi pod odgovornim uredništvom troperesne deteljice Sušnika, Gostinčarja in Kremžarja. Pravni pojem «tiskovne svobode» pomeni svobodo pred preventivnim omejevanjem, polic. dovoljevanji, cenzuro. Svoboda čl. 13. Ustava je s čl. 138. začasno suspendirana za ljudi «Slovenčeve» vrste, za one, ki na sramoto poštenega novinstva zlorabljajo tisk slično, kakor se zlorablja vera. Čim bolj sem pristaš tiskovne svobode, tem bolj moram biti pristaš zatiranja zlorabe. Enako moram biti pristaš n. pr. načela bodisi kolektivne bodisi zasebne lastnine, moram biti torej za zatiranje tatvine. Liberalni duh zakonodaje hoče obvarovati svobodo v prid države, zato mora zatreti ne le tatvino blaga, ampak tudi tatvino časti in hujskarije na plemensko mržnjo. Onemu juristu pa, ki je v «Slovencu» falzificiral moj članek po smislu, povem še: Če si tudi starejši, brate, pojdi se tiskovnega prava še učit, in če bereš članke, jih beri kot pravnik in ne kot «Slovenčev» sotrudnik, pa boš v njem našel tudi, kaj sem napisal n. pr. o dovoljenju v smislu § 17. tisk. zak. — Jaz se svobodoljubja ne bom učil pri «Slovenčevih» juristih, — in če bi se ga še moral učiti, ne bi šel k pristašem imprimatura in indexa, torej dveh najsramotnejših sredstev proti tiskovni svobodi, svobodi mišljenja in besede. Dr. V. K.

Narodni blok

V soboto, 24. t. m. se bodo vršili sledeči shodi:

Straža pri Novem mestu ob 7. zvečer pri »Vintarju«. Poroča g. dr. Dinko Puc.

Kranj ob 8. uri zvečer. Poroča g. minister dr. Žerjav.

V nedeljo, 25. t. m. se vrše sledeči shodi in sestanki:

Toplice ob 7. zjutraj pri »Sitarju«. — Poroča dr. Dinko Puc.

Šice ob 10. dopoldne pri »Fimpelju«. Poroča dr. Dinko Puc.

Laze ob 2. popoldne pri »Medicu«. — Poroča dr. Dinko Puc.

Preddvor ob 7. zjutraj. Poroča g. dr. Rape.

Kokra ob 10. dop. pri Povšnerju. Poroča g. dr. Rape.

Stražišče ob 10. dop. Poroča g. Čermernaj.

Sv. Ana ob 4. pop. Poroča g. dr. Rape.

Gorje pri Bledu ob 11. dop. pred cerkvijo. Poroča g. ravnatelj Jug.

Bled ob 4. popoldne v hotelu Kaps. Poroča g. ravnatelj Jug.

Žiri ob 11. dop. Poročata g. minister dr. Žerjav in g. dr. Kramer.

Čatež ob 11. uri dop. v gostilni Kodrič. Poroča g. Janežič.

Mirna ob 3. uri pop. Poroča g. Janko Tavzes.

Log pri Ljubljani ob 3. pop. v gostilni Verbič. Poročata g. namestnik srezkega kandidata živinozdravnik Ipavec in g. Anton Likozar.

Šmarje - Sap ob pol 8. zjutraj pri Trevnu. Poroča g. srezki kandidat Franjo Zebal.

Grosuplje ob 10. dop. pred Gasilnim domom. Poroča g. Franjo Zebal.

Zg. Šiška ob pol 2. pop. v gostilni Kavčič, p. d. Svedrač. Poroča g. Franjo Zebal.

Vižmarje ob 3. pop. pri Novaku. Poroča g. Franjo Zebal.

Mengeš ob 7. zjutraj. Poročata gg. Kokalj in dr. Ivo Potokar.

Šinkov Turn ob 11. dop. Poročata gg. Kokalj in dr. Ivo Potokar.

Vodice ob 3. pop. Poročata gg. Kokalj in dr. Ivo Potokar.

Skaručna ob 7. zvečer. Poročata gg. Kokalj in dr. Ivo Potokar.

Šmartno v Tuhinju ob 7. zjutraj. Poročata gg. France Pančur in dr. Karba.

Loke v Tuhinju ob 11. dop. Poročata gg. France Pančur in dr. Karba.

Vrhpolje pri Kamniku ob 3. pop. Poročata gg. France Pančur in dr. Karba.

St. Vid nad Ljubljano. Poroča g. Fran Majcen.

Po svetu

— Čičerin o Hughesovi demisiji. Sovjetski komisar za zunanje zadeve, Čičerin, je v daljšem razgovoru z zastopniki časopisja izrazil svoje izredno zadovoljstvo z demisijo ameriškega državnega tajnika Hughesa. Od njegovega naslednika pričakuje Čičerin, da mu bo pravo življenje pokazalo one perspektive, ki so predstavljale za Hughesa knjigo s sedmimi pečati, namreč perspektive ožjega sodelovanja Zedinjenih držav s sovjetsko Rusijo.

— Obletnica Leninove smrti. Povodom obletnice Leninove smrti dne 21. januarja se je vsa Rusija spominjala njegove smrti. Točno ob 18.20 po moskovskem času, so bili po vsej državi oddani topovski streli, istočasno so tvorniške sirene tulile tri minute. Prava žalna svečanost pa je pričela še e včeraj dne 22. januarja na dan obletnice zgodovinskega krvoprelitja v Petrogradu leta 1905. Vsa Moskva je okrašena s črnimi in rdečimi zastavami in tudi na poslopjih vseh diplomatskih zastopstev vise zastave na poldrogu. Moskovska garnizija je stala kot častna straža ob Leninovem mavzoleju. Danes se vrši plenarna žalna seja moskovskih sovjetov.

— Kje se bo vršil Matteottijev proces. V Rimu se govori, da se Matteottijev proces ne bo vršil v Rimu, ampak pred apelacijskim sodiščem v Aquili. Proces bo vodil prof. Longhi.

Naši kraji in ljudje

Mala železniška nesreča v Zidanem mostu

Včeraj, okoli štirih zjutraj, se je zgodila na postaji Zidani most železniška nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala nikakih človeških žrtev in je tudi materijalna škoda le minimalna. Pač pa so imeli jutranji osebni vlaki in zlasti brzovlaki, znatne zamude.

Ob 4.5 sta namreč radi oplazenja na kretniški zvezi skočila dva vagona s tira. Prvi vagon, ki je vozil s stro em, je bil natovorjen s premogom, drugi, ki je istotako rinil nazaj, pa je bil prazen. Ker je bila ena kretnica vsled nesporazumljenja napačno postavljena, je stroj z vagonom peljal čez kretnico in oplazil drugi vagon, ki je tudi rinil na isti tir. Posledica je bila, da so bili vsi trije tiri na osebnem kolodvoru zaprti. Vsi jutranji vlaki so imeli radi te nesreče zamudo, brzovlak poldrugo uro, ker je eden izmed ponesrečenih vozov visel v njegov tir.

Človeških žrtev ni bilo, vagon s premogom je ostal nepoškodovan, prazni voz pa je dobil neznatne poškodbe, tako da je škoda minimalna. Ob 9. dopoldne so bili že vsi tiri prosti in se je promet vršil zopet neovirano.

Današnji koncert Šentjakobskega društva

Med ljubljanskimi prosvetnimi ustanovami predstavlja danes Šentjakobsko gospodarsko - napredno društvo faktor, mimo katerega ne more iti noben ljubitelj kulturnega napredka povojne Ljubljane. S svojo izredno delavnostjo zaznamuje to društvo razmah, kakršnega ni beležila pri nas v tako kratki dobi nobena naša kulturna organizacija. In dasi ni bilo življensko stremljenje tega društva brez napak, so vendar ostali Šentjakobčani samozavestni ter so smotreno in vztrajno korakali od uspeha do uspeha. Brez lastnega doma, navezani le nase in na peščico svojih zvestih prijateljev še zbirajo okoli svoje knjižnice, srčike celega društva, ki ima velikanske zasluge za izobraževanje najširših ljudskih plasti v Ljubljani. Posamezni odseki Šentjakobskega društva dokazujejo kljub nedostajanju primernih prostorov in vzlic težkočam gmotnega značaja toliko življenske sile, kot jo more imeti le velika in jaka družina, katere člani imajo iste misli in iste cilje. Dva najmlajša odseka Šentjakobčanov, ki nastopita po kratkem premoru nocoj pred ljubljansko javnostjo, pa sta pevski zbor in salonski orkester.

Prvi je mlad, toda kipi od življenja. Dolgo so ga mučile krize, katere je naposled prebolel in izšel iz njih prerojen Ko je pridobil za pevovodjo **gosp. prof.**

A. Gröbminga, se je pričela nova faza njegovega delovanja. Že lani, ko je prvič nastopil pod spretno taktirko svojega odličnega voditelja, je namah zaslovel kot eden prvih moških zborov in si je osvojil simpatije vseh poslušalcev. Zbor se odtlej stalno vadi in izpopolnjuje. Mlad je in ambicijozen ter od njega lahko še marsikaj pričakujemo. Nocojšnji koncert bo pokazal vse njegove vrline in uspehi, katere je dosegel skrbni pevovodja v zadnjih mesecih, bodo najboljši odgovor tistim elementom, ki bi radi razcepili šentjakobske vrste, da bi si pridobili posameznike za sebične in malenkostne namene.

Šentjakobski orkester nastopi pod vodstvom mladega ter nadarjenega di-

rigenta gosp. **Danila Bučarja**, ki je ustanovitelj tega odseka. Neumornemu delu dirigenta in občudovanja vredni požrtvovalnosti članstva je uspelo, da nastopa orkester že sedaj v polni sestavi ter je kot tak prvi salonski orkester v Sloveniji, ki goji skoraj izključno koncertni program. Novomeški koncert in ostale prireditve, na katerih so ga slišali, spletajo orkestru vrlih Šentjakobčanov laskavo priznanje tudi v glasbenih krogih. Ni dvoma, da se bo orkester nocoj skušal čim dostojneje predstaviti in da bo pokazal vso voljo in moč svojega plemenitega stremljenja.

Spored koncerta je znan ter obsega sledeče točke: Uvertura iz opere «Ciganka». Bériot: Koncert op. 101 za violino-solo s spremljevanjem orkestra. Dev: Jegerle, koroška narodna pesem. Pavčič: Nocoj je pa len večer. Adamič: Kje si svoje lice umila? (moški zbor). Gall: Če bi bil mlajši. Mayerbeer: Arija Marcela iz opere «Hugenotti». (Poje operni basist gosp. Zathey). Adamič: Serenada: Za njo kot riba za vodo (skladba za moški zbor, ki se izvaja prvič).

Začetek koncerta, ki se vrši v Filharmonični dvorani in za katerega se dobe vstopnice v Matični knjigarni, je določen točno za pol 9. uro zvečer. Nedvomno se bo razvila koncertna produkcija v najlepšo manifestacijo vseh naprednih Ljubljančanov, ki so voljni pomagati vrlim Šentjakobčanom, da polože temeljni kamen svojemu «Šentjakobskemu domu», za katerega društvo že dolgo dela in ki bo enkrat trajen spomenik vztrajnega naprednega dela za kulturo.

Gospod Pucelj in Amerikanec

O mučni aferi je razpravljalo včeraj ljubljansko okrajno sodišče. Tožen je bil bivši poslanec in minister g. Ivan Pucelj radi telesne poškodbe. Sredi septembra so se vračali iz Amerike v domovino trije Dolenjci, med njimi Jožef Kardiš. Bili so v pričakovanju, da vidijo po dolgih letih zopet svoj rojstni kraj, vsi prav dobre volje, ko so se vozili 15. septembra z večernim vlakom iz Ljubljane na Dolenjsko. Na Grosupljem je Kardiš izstopil, da bi pogledal, ali ga morda ne pričakuje že njegova žena, ki jo je brzojavno obvestil o svojem prihodu. Pred vagonom je stal bivši poslanec g. Pucelj v razgovoru z gospo Smodejevo, vdovo po bivšem notarju v Vel. Laščah. Kardiš ju ni poznal, v svoji ameriški prostodušnosti in vesel, da je zopet med rojaki, pa je vendar pristopil k g. Puclju in ga nagovoril. Gosp. Pucelj trdi, da ga je pri tem prijel za ramo, zato ga je odrinil stran. Kardiš se je okrenil in se opotekel ter pri tem baje g. Puclja zadel z nogo. To je bivšega ministra tako razburilo, da je dvignil roko in lopnil Amerikanca s tako silo po glavi, da se je ta zgrudil na tla. Pri tem je dobil na glavi težko rano in je obležal v nezavesti. Na prošnjo njegovih tovarišev je vlakovodja dovolil, da so ga odnesli v službeni voz. Ker se med vožnjo še v..'no ni zavedel, so ga spravili na postaji Žlebič v gostilno, naslednje jutro pa prepeljali na njegov dom v Loški potok, kjer je ležal še tri dni v omotici.

Na včerajšnji razpravi je Pucljev zagovornik najprej protestiral proti temu, da sodišče o slučaju sploh razpravlja, češ da je njegov klijent g. Pucelj kot bivši poslanec še vedno — imun. Sodnik na to seveda ni pristal, ker so že ponovno najvišje instance ugotovile, da je poslanska imuniteta z razpustom Narodne skupščine prenehala, poteg tega pa bi bilo tudi več kot absurdno, da bi smel g. Pucelj pod zaščito poslanske imunitete preizkušati svoje krepke mišice na glavah svojih rojakov. Očividno pa mu je zadeva skrajno nemila, zlasti sedaj v volilni borbi. Zato je skušal razpravo na vsak način zavleči in je zahteval, da se zasliši kot priča še ga. Smodejeva, ki pa je sedaj baje v Gradcu. Sodnik je tej zahtevi ugodil in razpravo res preložil. Tako se g. Puclju morda posreči, da razsodbo zavleče preko 8. februarja, ko ev. obsodba ne bo več tako bolela, kajti da se niti takrat ne bo megel pozivati na poslansko imuniteto, za to bodo že poskrbeli zavedni kranjski kmetje.

Dopisi

Zg. Šiška. Orjuna v Šiški izjavlja, da niti njen odbor niti noben član odbora ni v nikaki zvezi z dopisom iz Zg. Šiške v «Jutru» št. 11, kjer se napada v zvezi s poročilom o čajanki Orjune nekatere gospode iz Šiške. — Odbor Orjune v Šiški.

IG PRI LJUBLJANI. V nedeljo dne 18. t. m. je imel srezki kandidat Narodnega bloka na Igu javen shod. Tega shoda se je udeležila tudi Prepeluhova «republikanska» garda pod vodstvom že izza mahinacij na ljubljanski univerzi znanega «jurista» Dolenca iz Iga. Ta novopečeni republikanec, ki je bil do nedavno navdušen pristaš SLS je hotel s svojo tolpo shod razbiti ali pa dobiti predsedstvo shoda. Ko se mu to ni posrečilo, jo je žalostnih krač z vso iško republiko mahnil proti kaplaniji k znanemu namestniku božjemu Milavcu. Strah pred resnico je bil tako velik, da so se vsi njegovi republikanci skrili v mišje luknje, naši pristaši pa mirno naprej zborovali. Sicer pa se bomo še spogledali iz oči v oči tako z g. Dolencem kot g. P... uhom samim, ako bo v praksi izv..al to, kar je menda njegov srezki kandidat, ki je bil tudi navzoč zaklical: Kaj nam mar zakoni in paragrafi!

VAČE PRI LITIJI. Mnogoletnemu našemu prizadevanju, da postavimo naprednim društvom lastno streho, je sledilo letošnjo zimo uresničenje. Zapuščen ol širen hlev smo pretvorili v prostorno sokolsko telovadnico, ki služi naprednim organizacijam tudi kot gledališki oder. Poleg dvorane je še sejna soba. Za ves trud, ki smo ga pri prezidavi imeli, premo v nedeljo dne 25. januarja dovolj zadoščenja v tem, da ta dan svečano otvorimo našo sokolsko dvorano in jo izročimo vzvišenemu poslu. Pri tej priliki se vrši v dvorani obširna prireditev in je na nje sporedu otvoritveni nagovor veseloigra «Bucek v strahu», srečolov, ples itd. Kdor hoče videti, kako pri nas delujemo za procvit napredne misli in kaj vse lahko napravi požrtvovalno članstvo, naj pride ta dan na Vače. Tudi prijetne zabave bo dovolj.

BREGANA. Tudi pri nas se zanimamo za bodoče volitve. Ljudstvo je splošno zadovoljno in odobrava aretacijo Radića. Pucelj je začel brezplačno pošiljati našim volilcem svoj «Kmetijski list», ki pa prinaša tako bedaste članke, da se zgražamo vsi. Cela vrsta dosedanjih njegovih pristašev je že sklenila, da bodo rajše volili Narodni blok, to je dr. Žerjava, ki ga vsi poznamo kot idealnega političnega in gospodarskega delavca. Kakor čujemo, nameravajo klerikalci pod vodstvom župnika Gnezde zopet poklicati famoznega Sušnika na svoj shod. Svetujemo g. Sušniku, naj raje ostane na toplem v Ljubljani, kajti pri nas je za njega preveč mraza in imamo dovolj obračunov z njim. Posebno ne bomo nikdar pozabili napak, ki jih je zagrešil kot bivši železniški minister.

ZAGORJE OB SAVI. Dramatični odsek Sokola je priredil dne 18. t. m tragedijo «Krivoprisežnik». Že mnogokrat pripoznana gdč. Koprivčeva se je tudi to pot izborno obnesla. Od ostalih igralcev moramo omeniti g. Drofenika, ki je podal krivoprisežnika tako dovršeno, da ne bi delal sramote niti ljubljanski drami. Tudi ostali igralci in igralke niso zaostali. Režija gdč. učiteljice Prestorjeve je izpadla jako dobro, ne glede na to, da je še slikala potrebne kulise sama in s svojo umetnostjo zadivila vse občinstvo. Nadejamo se, da nas dramski odsek čimprej zopet iznenadi s kako igro.

HRASTNIK. V nedeljo dne 25. t. m. gostuje v našem Narodnem domu sokolsko gledališče v Trbovljah s štiridejansko burko «Ugrabljene Sabinke». Vabimo ceni. občinstvo, da poseti igro v največjem številu. — Po igri je prosta zabava s sodelovaniem salonskega orkestra hrastniškega Glasbenega društva.

SEVNICA. Boštanjski Sokol uprizori v nedeljo dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer na sokolskem odru v Sevnici veseloigro v treh dejanjih «Stari grehi».

BREZNICA. V prid Jug. Matice se vrši v nedeljo dne 25. t. m. predavanje g. župnika dr. Arnejca v stari šoli na Breznici. Poleg tega nastopijo člani podružnice z enodejansko burko Putifarka, za razvedrilo pa bo skrbelo domače pevsko društvo. Po igri prosta zabava pri pogrnjenih mizah: na razpolago bodo mrzla jedila in najboljša pijača. Začetek ob 3. uri popoldne. Upati je, da bodo tudi to prireditev Jug. Matice posetili zavedni rojaki v največjem številu.

SLATINA RADENCI. Dne 1. februarja se bo v Slatina Radencih v gostilni Maršek uprizorila igra «Ugrabljene Sabinke». Čisti dobiček je namenjen ubogi šolski deci.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI. Videli in slišali smo že mnogo duhovnikov, ki so politizirali, a [illegible] so vsaj vedno v mejah dostojnosti. To pa, kar uganjata naš župnik Škulj in kaplan Knafl, presega že vse m[illegible]. Dolgo smo molčali in mirno gledali početje plačanih agitatorjev [illegible]kalne stranke v mašniškem oblačilu. Toda sedaj imamo dovolj! Zahtevamo duhovnika, ki bo res skrbel samo za naš dušni blagor in vzgojo mladine v ljubezni do staršev, ne pa samo hujskal proti naprednemu časopisju. Gospod Škulj, ali se oznanjuje beseda božja s časopisom v roki kot ste to storili na praznik razglašenja Gospodovega, ko ste zahtevali, naj starši sinove, ki čitajo napredne liste kratkomalo spode iz hiše! Kaplan pa je poleg vpitja proti naprednjakom končal svoj politični govor na sledeč način: Nekemu kmetu je po nevednosti došel napredni časopis. Kmet je vzel gnojilne vile, ga nataknil in nesel na gnoj. Amen! Nikar si ne domišljujte, da bosta nemoteno še dolgo razgrajala na prižnici in v naši cerkvi. Ako ne bo pomagal člen 12. ustave, zadnji odstavek, znali bomo sami napraviti konec vajinemu divjanju! — Član rimskokatoliške cerkve, ki mu je vera sveta nedotakljiva stvar, ne pa sredstvo za politično agitacijo.

ŠT. PAVEL PRI PREBOLDU. V pon[edeljek] dne 19. t. m. se je vršil pri nas volilni sestanek Narodnega bloka, katerega se je u[deležilo] okrog 60 volilcev, [med] njimi tudi pristaši drugih naprednih strank. Kandidat g. Drofenik je v obširnem govoru stvarno obravnaval državna politična vprašanja in položaj našega kmeta. Dokazoval je, da le v skupni narodni in napredni borbeni vrsti tudi naš slovenski kmet pride do vpoštevane besede. G. Prekoršek je v kratkih besedah tolmačil narodno in državno idejo. Sestanek se je kljub neke[mu] motilcu izvršil dostojno in 8. februar bo dokazal, da tudi pri nas krepko [s]tejo v[rs]te o[ni], ki hočejo graditi veliko bodočnost naroda.

SV. ILJ V SLOV. GORICAH. Znanega klerikalnega podrepnika Frana Lileka iz Št. Ilja je finančna kontrola meseca decembra zasačila na granici, ko je peljal iz mlina iz Avstrije domov več žakljev moke, v kateri je bilo skritih pet kilogramov sladkorja v kockah in pet zabojev šibic, ki jih je hotel utihotapiti. Kaj pravi naša občina, da ima takega moža v občinskem odboru, ki se peča s tihotapstvom in je bil radi tega že kaznovan. Opozarjamo tudi g. velikega župana na ta slučaj.

SV. MARKO. V nedeljo dne 18. t. m. se je vršil pri nas sestanek Narodnega bloka. Klerikalci so raznašali govorice, da bo prišlo do prepira ali celo pretepa, da bi odvrnili ljudi od zborovanja. V računu pa so se pošteno zmotili. Takoj po prihodu kandidata dr. Pivka in ptujskega župana dr. Senčarja je bila hiša v nekaj minutah nabito polna zborovalcev. Med njimi je bilo tudi nekaj klerikalnih petelinov, ki so hoteli sestanek razbiti. Profesor Pivko je v krasnem govoru razjasnil politične in gospodarske potrebe našega naroda. Vaški župan je ponovno zahteval od njega razna pojasnila in dobil vsakokrat točen in povoljen odgovor. Na pritožbo nekega zborovalca zaradi davkov in draginje, je dr. Pivko opozoril, da so imeli klerikalci poprej kar štiri ministre v vladi, ki pa so se bavili samo s prestavljanjem uradnikov, na kmete, ki so jim dali moč v roke, pa so popolnoma pozabili. Za odgovor se je mož iskreno zahvalil z izjavo, da je sedaj uvidel, da «Slovenski gospodar» samo laže. Zanimivo je, da je neki Horvat govoril o izdajstvu dr. Pivka. Možakar je očividno še vedno navdušen Avstrijanec in ponosen, da je smel streljati na svoje slovenske brate. Očividno še sedaj ne razume, zakaj je Franc Jožef tako gonil može in fante v klavnico in tudi pozabil, da so avstrijske oblasti našim kmetom pobrale med vojno tudi zadnjo živino iz hleva. Koncem shoda je dr. Senčar opisal politični položaj in poudarjal, da bo le sijajna zmaga Narodnega bloka prinesla naši državi red, narodu pa blagostanje, po katerem vsi hrepene. Zborovanje je trajalo dve in pol ure in so se kmetje razšli z zagotovilom, da bodo dne 8. februarja vsi spustili kroglico v četrto skrinjico.

Danes 23. t. m. **zadnjikrat**

„Pekel življenja“

v glavni vlogi **GRIT HAID.**

Mladini vstop ni dovoljen.

Kino „Ljubljanski dvor“

Telefon 730. Telefon 730.

Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9. uri.

Dame!

Vedno najlepša izbera izgotovljenih

plesnih in družabnih toalet

Najnovejši modeli.

MODNI ATELJE M. ŠARC

Ljubljana, Kongresni trg 4/I.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Petek, 23.: «Stričkov sen». Premijera. Izv.
Sobota, 24.: «Magda». C.
Nedelja, 25 ob 15.: «Zora, dan, noč». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.. «Stričkov sen». Izv.
Pondeljek, 26.: «Cyrano de Bergerac». D

Ljubljanska opera.

Petek 23.: Zaprto.
Sobota, 24.: «Don Juan». Premijera. Izv.
Nedelja, 25. ob 15.: «Strupeni pajek in plesi». Znižane cene. Izv.
Pondeljek, 26.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Petek, 23.: Zaprto.
Sobota, 24.: «V vrtincu». C Premijera.
Nedelja, 25 : «Sladkosti rodbinskega življenja». A. (Kuponi.)
Pondeljek, 26.: Zaprto.
Torek, 27.: «Zora, dan, noč». (Kuponi.) Gostovanje ge Šaričeve in g. Kralja, članov ljubljanske drame.

Premijera v ljubljanski drami. Danes v petek je v drami premijera Dostojevskega povesti «Stričkove sanje». Dramatizacija je delo g. Putjata, prevod pa iz peresa g. J. Vidmarja. Povest je razdeljena na 2 dejanji, obstoječi iz 5 slik. V glavnih vlogah so zaposlene dame: Medvedova, Nablocka, Juvanova, Rakarjeva in gospodje: Putjata, Levar in Cesar. Začetek ob osmih, konec ob desetih. Premijera je izven abonmaja. Prva repriza bo v nedeljo [illegible] t. m.

Mozartov «Don Juan» prvič na slovenskem odru. Jutri, v soboto bo v ljubljanski operi velezanimiva premijera enega najodličnejših del klasične svetovne operne literature. Poje se Mozartov Don Juan v Župančičevem prevodu. Najvažnejše vloge opere so v rokah: Leporello-Betetto, Don Juan-Cvejič, Cerlino-Lovšetova, Donna Elvira-Thalerjeva, Donna Ana-Frisekova, Komtur-Zathey, Masetto-Zupan, Ottavio-Kovač itd. Opero dirigira kapelnik Štritof, režira režiser Šest. Sobotna premijera je izven in so vstopnice že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Narodno gledališče v Mariboru. Gostovanje članov ljubljanskega Narodnega gledališča, gospe Šaričeve in gospoda Kralja v mariborskem Narodnem gledališču se vrši neprekllcno v **torek, 27. tega meseca.** Nastopila bosta v duhoviti Niccodemijevi tridejanski ljubezanski komediji «Zora, dan, noč», ki je doživela na ljubljanskem in celjskem odru popoln uspeh.

F. M. Dostojevskij: „Stričkov sen“

(Premijera v drami v petek, 23. t. m.)

Veliki ruski psiholog Dostojevskij, čegar slava se širi čim dalje po vsem svetu, je imel tudi mnogo humorja. Po strašnem «Idijotu» je zdaj gospod režiser Boris Putjata dramatiziral tudi humorno novelo «Dedkov sen» in ji dal naslov «Stričkov sen», ker je pač «striček» pri nas običajnejša beseda, nego «ded» ali «dedek».

Dostojevskij je napisal l. 1859, ko je dobil dovoljenje, da se iz sibirske katorge preseli v Tver, po Balzacovem vzorcu dve študiji o sibirskih provincialcih: «Dedkov sen» in «Selo Stepančikovo». Dramatizirani roman «Selo Stepančikovo» smo že videli na sijajni predstavi hudožestvenikov z umetnikom Pavlovim v ulogi Foma Fomiča, zdaj nam pa predstavi Putjatova dramatizacija v štirih slikah še «Dedkov sen».

Junak tej komediji je že povsem senilen ruski knez, bivši Don Juan, ki se je navzel po Evropi smešnih razvad. «Ta knez», pravi Mozgljakov, «ni več človek, nego je le še kompozicija. Pozabil so ga pokopati; tako je namreč star in propal, da se vzdržuje le še umetno. Eno oko ima steklenо, nosi lasuljo, si nalepija brke in zalisce ter se šminka, nosi modre, ker je na eni strani brez reber, noge so mu iz probkovine ter je sploh iz samih vzmeti in prožin. A tudi duševno je čisto propal; nima več spomina, vse zamenjuje, nikogar ne pozna ter se niti ne zaveda več, kaj je res doživel, kaj si je izmislil in kaj je le sanjal. Ta knez, baje zelo bogat, pade v družbo mater, dam, ki se boré med sabo, da bi ga ujele za zeta. Vso intrigo pokvari brezznačajen bedak iz osvete, Mozgljakov, ki ljubi plemenito Zino. A Zina ljubi revnega učitelja, ki je od bolesti in poniževanja na smrt bolan. Komedija prinaša celo vrsto ostro risanih ženskih tipov iz tverske okolice ter troje moških tipov iz sibirskega malomestnega milijea. Glavna ženska je Marija Aleksandrovna, častihlepna, brezobzirna Ksantipa, sebična mati in domišljava provinčna diplomatka. Igra jo ga. Medvedova; Zina je ga. Nablocka, knez (striček) g. Putjata, Mozgljakov pa g. Levar.

Komedija je zelo zanimiva, literarno značilna ter tudi prav zabavna.

Novice iz ljubljanske drame. Ljubsmola. Pet mesecev se je pripravljal naš g. dr. Ivana Laha «Pepeluh». K tej igri je zložil glasbene točke skladatelj gospod Škerjanc. Delo režira g. Šest. Obenem se študira Ibsenova drama **«Rosmersholm»** **v režiji gospe Marije Vere.**

Ljubljanska opera. — Zares, velika smola. Pet mesecev se je pripravljal naš balet, da končno zopet enkrat nastopi samostojno, pa ti pade lesen lestenec koncem generalne skušnje za «Tarantulo» edini pevki na glavo in — baletne predstave ni bilo. Lahko bi nam bili o nesreči sporočili že sinoči. Ker naša publika v sposobnost našega baleta sploh več ne veruje in ker ni vedela, da gostuje zagrebški prvi bariton g. **Primožič** kot «Rigoletto», so celo abonentje ostali doma in je bilo zato sinoči gledališče slabo zasedeno. Škoda torej na vse strani! G. Primožič je zlasti igralski prav dober Rigoletto ter ga daje z vsemi možnimi dramatičnimi detajli zelo efektno, mestoma celo teatralno. Pevski je že priznan umetnik; sinoči pa se je zdel njegov glas nekam suhoten, semtertja zagrljen in utrujen. Naš rojak je pač doma jako naprežen. V splošnem pa je jako ugajal in žel po vsakem, zlasti po III. dejanju prav živahno priznanje. G. Banovec kot vojvoda je s svojim nevelikim, a metaličnim tenorjem, z dobro vokalizacijo in s prisrčnim pevskim izvajanjem prav simpatičen; le v igri še da'ako ne podaja razuzdano objestnega Don Juana, nego prej idealnega študentka plašnih manir. Dober režiser bi lahko iz g. Banovca tudi igralski že ustvaril vsaj pravilno, sčasom pa tudi zanimivo osebnost. Prav dober Sparafucil je bil g. Zathey, ki letos vse premalo nastopa, odlična Maddalena pa ga. Thier-

Domače vesti

• **«Jutrov» stenski koledarček** smo priložili današnji številki. Natisk koledarčka se je vsled prezaposlenosti tiskarne in velike naklade zavlekel in bil gotov šele te dni. Koledarček je priložen vsem izvodom. Kdor ga ne more rabiti kot stenski koledar, lahko rob odstriže, pa mu ostane koledarček sam v priročni žepni obliki.

• **Kandidatne liste uradno objavljene.** Včerajšnji »Uradni list« objavlja vse kandidatne liste, ki so bile vložene v ljubljanski in mariborski oblasti in so jih potrdila pristojna sodišča.

• **Iz poštne službe.** Inšpektor pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani, Matevž Vrbnjak je trajno upokojen.

• **Novo pristanišče ob Jadranu.** V Ploče ob dalmatinski obali je prispela skupna komisija beograjske in sarajevske železniške direkcije, da prouči tamkajšnje terenske razmere zaradi izgradnje novega pristanišča. Po mnenju komisije bi bilo treba za pristaniške zgradbe približno sto milijonov dinarjev.

• **Znaki in legitimacije «Združenja rezervnih oficira i ratnika»** bodo vsakemu članu na razpolago povodom današnjega prvega rednega občnega zbora ljubljanskega pododbora Združenja. Legitimacije (brez ličnih usnjenih platnic) se bodo razdelile vsem članom, ki jih še nimajo, brezplačno, s platnicami iz usnja, ki so trajne, stanejo pa 20 dinarjev, enako tudi znak Združenja.

• **Olajšanje potovanja v Italijo.** Kakor nam sporoča Tourist-Office v Ljubljani, je dovolila italijanska železniška uprava našemu društvu «Pulnik» prodajo direktnih železniških kart iz Jugoslavije na vse večje postaje v Italiji. S tem odpade za potnike neprijetna skrb nabave karte na meji. Italijanske karte se bodo dobivale od 1. februarja.

• **Smrtna kosa.** V Celju je umrl včeraj v 68. letu starosti trgovski sotrudnik gospod Alojzij Kukovec. — V Bukovici pri Vodicah je umrl včeraj dopoldne gospod Anton Kranjec, posestnik, tesarski mojster in gostilničar. Pokojnik je bil skrben družinski oče, dober gospodar in kremenit značaj. Pogreb bo v soboto, ob pol 8. dopoldne na pokopališče v Vodice. Blag jima spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Projekt kolonizacije ob albanski meji.** Vlada se bavi z velikim projektom, tičočim se kolonizacije v Južni Srbiji. Kolonizirali se bodo vsi prazni kraji ob albanski meji in sicer v Metohiji okoli Peči, Djakovice in Prizrena. Vlada je v to svrho odobrila kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

• **Pomanjkanje vode v Zagrebu.** Zagrebški magistrat je izdal razglas, v katerem svari občinstvo, naj kolikor mogoče štedi s porabo vode iz mestnega vodovoda, ker vsled letošnje suše nastaja že občutno pomanjkanje vode. Organi mestnega vodovoda bodo porabo vode strogo kontrolirali.

• **Dopolnilne občinske volitve v Osijeku.** Kakor znano, je v Osijeku politična oblast sedmim občinskim svetnikom odvzela mandat, ker so bili aktivni člani radičevske organizacije. Dopolnilne volitve se vrše sredi prihodnjega meseca. Odstavljeni občinski svetniki so za dobo treh let izgubili pasivno volilno pravico. Za izpraznjene mandate se potegujejo vse v občinskem svetu zastopane stranke.

• **Za dimnikarske mojstre.** Doznali smo, da bi se v Dol. Lendavi v Prekmurju lahko naselil še en dimnikarski mojster. Ker je kraj precej velik in je dobro, da pride v poštev mož naše narodnosti, naj se obrnejo interesenti na srezki odbor JDS v Dol. Lendavi, kjer dobe potrebne informacije.

• **Potresni sunki v Bregani.** Pišejo nam: V Bregani se ponavljajo v zadnjem času skoro vsak dan potresni sunki, in sicer kar po večkrat na dan. Obenem smo opazili uro hoda od Bregane na hribu «Koričko rebro» dim, ki se je dvigal iz brega. Ljudje so preplašeni in se boje katastrofe. Dobro bi bilo, da bi poslala oblast kako komisijo, da pregleda slučaj. Gotovo je tudi v naših hribih različnih rud.

• **Članom Slovenskega lovskega društva** javljamo, da je januarska številka Lovca izšla in smo jo razposlali članom. Kdor je članarino za leto 1925. poravnal, pa to številke Lovca ni prejel, naj to javi po dopisnici upravništvu Lovca, Strossmayerjeva ulica 1, ki mu jo pošlje brezplačno. S. L. D. 193

• **Žurnalistično lopovstvo očita «Slovenec»** nam, ker smo priobčili predvčerajšnem njegov portret iz leta 1914. in iz leta 1925. Pravi, da smo žurnalistično lopovstvo zagrešili zato, ker smo objavili «leto dni staro karikaturo», s čemer smo se hoteli maščevati «nad znanim in priljubljenim slovenskim umetnikom». Odpuščamo «Slovencu» to pot surovost njegovega napada, ker je bil očividno mistificiran. Njegova «fotografija» namreč ni stara eno leto, temveč je iz serije umetniških prispevkov, narisanih za «Jutro» v decembru 1924. in januarju 1925. Mi smo od njegovega sotrudnika objavili le eno staro karikaturo, in sicer ono iz «Ose», ki predstavlja ljubljanskega škofa kako brizga gnojnico na Prešernov spomenik. Ta karikatura pa ni stara le eno leto, temveč 10 let. «Jutro» jo je avtorju seveda ponovno honoriralo. «Slovenec» bi končno še opozorili, da se nismo nad nobenim slikarjem «maščevali», marveč, da smo le konstatirali interesanten faktum, da ena in isti roka zna iz lastne inicijative v «Jutru» ostro ožigosati klerikalce, v «Slovencu» pa tako podlo napadati njihove nasprotnike. Naša konstatacija je bila le donesek k javni in zasebni morali. «Lopovstvo» pada nazaj na «Slovenca», ki nas je po krivici napadel.

Naša skrinjica na Kranjskem 2.

• **Kdo je nosilec republikanske liste na Dolenjskem?** Iz Kandije nam pišejo, da se nosilec republikanske liste na Dolenjskem ne piše Murn, kakor ga pišejo običajno listi, temveč Josip Muren, lesni trgovec v Kandiji. Toliko v pojasnilo, ker se nahaja v istem kraju Fr. Murn, lectar in svečar in bi lahko nastala kaka pomota.

• **Potresi.** Po zadnjem katastrofalnem oddaljenem potresu dne 18. januarja je veliki potresomer profesorja dr. Belarja v Gorjah beležil vsak dan močno vznemirjenje zemlje, dne 19. januarja ob desetih dopoldne mal oddaljeni potres, prošli torek ob 18.15 pa so vsi aparati potresne opazovalnice pod Triglavom beležili rahel bližnji potres z jugovzhoda v daljavi kakih 150 kilometrov.

• **Branislav Nušić okraden.** Znani srbski pisatelj Branislav Nušić, ki je bil nedavno imenovan za intendanta sarajevskega gledališča, se je pred kratkim iz Beograda selil v Sarajevo. Na železnici pa mu je bilo ukradenih več zabojev z dragocenim pohištvom, perilom in obleko. Kakor se je dognalo, je bila tatvina izvršena na progi Bosanski Brod - Sarajevo.

• **Na tramvaju ponesrečila.** V Sarajevu se je Stana Bratić, prihajajoč iz tamkajšnje katedrale, hotela z električno železnico peljati domov. Ko je tramvaj ravno začel voziti, je žena naglo stopila na podnožnik, ki se je vsled trohljivosti zlomil, starka pa je padla tako nesrečno na kameniti tlak, da ji je počila lobanja. Umrla je na licu mesta. Mestna občina kot lastnica električne železnice bo pozvana na odgovornost.

Iz Ljubljane

u— **Na I. državni gimnaziji v Ljubljani** se s pričetkom II. semestra šolskega leta 1924.—25. oddasta: učno mesto za slovenščino in filozofsko propedevtiko kot glavna predmeta in drug jezik kot postranski predmet, nadalje učno mesto za slovenščino in nemščino ali za nemščino z drugim jezikom kot glavnima predmetoma. Prošnje je vložiti do konca tekočega meseca.

u— **Občni zbor Mestne Orjune Ljubljana** se vrši v petek dne 23. t. m. ob 19. uri v prejšnjih kavarniških prostorih Narodnega doma. Udeležba za vse članstvo obvezna. Vstop brez legitimacij ni dovoljen. 194

u— **Skok preko kože.** Akademski klub montanistov v Ljubljani priredi v soboto dne 31. januarja 1925. pod pokroviteljstvom ministra za šume in rudnike g. dr. Gregorja Žerjava svojo tradicijonalno rudarsko svečanost «Skok preko kože», ki je že lansko leto vzbudila splošno pozornost in zanimanje. Prireditev se vrši v dvorani Kazine. Vstop le proti vabilu.

u— **Pevsko društvo «Slavec»** sprejema nove pevke in pevce, ki imajo lep mehak glas in dober posluh. Posebno dobrodošli s teoretično predizobrazbo. Zglasilo se naj vsak torek, sredo in četrtek ob 8. uri zvečer v društvenih lokalih v Narodnem domu I. nadstr., levo. 198

Naša skrinjica v Ljubljani 1.

u— **Nesreča v operi.** Pri generalni vaji za baletni večer se je pripetila v četrtek v opernem gledališču za odrom nezgoda in je bila gdč. Ovsenikova poškodovana na glavi tako, da je bila potrebna zdravniška pomoč. Ker poje gdč. Ovsenikova v Smrtni taranteli važno vlogo Pierrota in ji danes absolutno ni mogoče nastopiti, se je morala današnja prva uprizoritev Smrtne tarantele odložiti za nekaj dni. Mesto tega se je sinoči pela opera Rigoletto z gostom R. Primožičem v naslovni vlogi.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Ignacij Remic, kavarnar, 43 let. — Zofija Smolič, žena umirovljenega železn. višjega revidenta, 63 let. — Ivan Meše, železn. kurjač v pok., 61 let. — Angela Šemrajc, delavčeva hči, 3 leta.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 poneverba, 1 goljufija, 1 telesna poškodba, 1 sum zvodstva, 6 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopek avtopredpisov, 1 prestopek prekoračenja policijske ure, 3 prestopki v zglaševalnih predpisih, 2 nezgodi pri delu in 1 ovadba glede ognja. Aretacije so se izvršile štiri in sicer: 2 radi nastopa kazni, 1 radi neplačanega užitka in 1 zaradi tatvine.

u— **Dve nezgodi v kurilnici.** V kurilnici za državnim kolodvorom je privijal strojni ključavničar Franc Langerholc, doma iz Medvod, dne 19. t. m. na neki stroj matico. Pri tem pa mu je spodrsnilo kar je imelo za posledico, da je padel vznak na neko železo in se močno poškodoval na levi strani koša. — Istega dne proti večeru je obdelaval na železnici uslužbeni mizar Franc Voje v kurilnici s sekiro neko toporišče. Sekira mu je spodletela in se mu zapičila v gorenji del stopala. Oba sta bila odpravljena z rešilnim vozom v javno bolnico.

Danes zvečer ob pol 9. uri koncert Šentjakobčanov v Filharmonični dvorani

Iz Maribora

a— **Mariborski naročniki «Jutra»** so dobili včeraj list nekoliko pozneje, ker je imel vlak vsled železniške nezgode na Zidanem mostu skoro dveurno zamudo. Na Zidanem mostu je bil namreč nekoliko pokvarjen železniški tir, ker sta trčila dva tovorna vlaka, ne da bi se zgodila večja nesreča.

a— **Svetosavsko proslavo** priredi v torek dne 27. t. m. pravoslavna cerkvena občina v Mariboru. Dopoldne bo v Götzovi dvorani cerkvena svečanost, slavnostni govor, dijaške deklamacije ter pevske točke cerkvenega pevskega zbora in zbora dijakov - vojakov. Zvečer se vrši istotam umetniški koncert s sodelovanjem domačih umetnikov, Glasbene Matice in vojaške godbe. Po koncertu ples. Vstop je dovoljen le proti vabilu. Kdor vabila do nedelje ne prejme, naj ga reklamira pri predsedniku cerkvene občine g. Petru Mioviću, tel. št. 438. Vstopina 20 Din, za Sokole - telovadce, dijake in vojake, ki imajo pristop tudi brez vabila, pa 5 dinarjev.

a— **Mariborsko učiteljstvo** je imelo včeraj v prostorih III. deške osnovne šole občni zbor svojega društva, katero je doslej vodil kot predsednik okr. nadzornik za Maribor levi breg, g. Ivan Tomažič. Za novega predsednika je bil izvoljen učitelj g. Alt iz Studencev, podpredsedniško mesto pa je na splošno zahtevo moral sprejeti še priljubljeni nadzornik Tomažič. Kot zanimivost je zabeležiti iz poročila nadzornika, da je prosilo za 5 razpisanih učiteljskih mest v Mariboru nič manj kot 128 prosilcev in prosilk.

a— **Krik radi Micke Kovačeve.** Znano je, da je mariborski radikalski malkontent dr. Ravnik začel svojo politično karijero s tem, da je po oštarijah žejnim grlom plačeval vino. Pri tem so vinski bratci še zapeli. In ko je bil tako že v višjih sferah, je dr. Ravnik vedno vstal in jim prav navdušeno govoril, tako, da so ga končno somišljeniki dvignili na ramena. Potem so prihajala stalno tudi ganljiva poročila v njegov list «Narodni Gospodar». Tak večer so imeli te dni tudi v dr. Ravnikovem političnem društvu tretjega mariborskega okraja. Spored je bil isti. Po ekstazi je imel dr. Ravnik fulminanten govor. Ko pa so se možakarji oblačili, je bilo na echi še tisoč dinarjev neporavnanih. Teh pa naenkrat nihče ni hotel plačati. Nastal je prepir, kateremu je sledila demisija celokupnega odbora s predsednikom carinikom K. na čelu. Odborniki so sredi volilnega boja odložili svoja častna mesta...

a— **Mariborska kronika.** Policija je zaplenila včerajšnjo «Stražo» radi njene hujskajoče vsebine. — Slovensko trgovsko društvo ima v četrtek dne 29. t. m. v Narodnem domu občni zbor; na dnevnem redu je tudi važna sprememba pravil. — Mestni fizikat izkazuje za pretekli teden sledeče bolezni: trahom 4, škrlatinka 1, dušljivi kašelj 7.

Naša skrinjica na Stajerskem 4.

a— **Pohujšanje v mariborskem gledališču.** Kakor smo poročali, bo v soboto v mariborskem gledališču premijera Cerkovnikove drame «V vrtincu». Gledališče pa je dobilo te dni iz Ljubljane od cenzurnega referenta obvestilo, da se pomišljajo predstavo dovoliti, ker je baje preveč nemoralna (nezvesta žena namreč odide v javno hišo). Pri stvari pa je zanimivo še to, da ljubljanska cenzura sploh ni več pristojna za mariborsko gledališče, ker so prešle vse prosvetne zadeve, ki so spadale prej v področje prosvetnega oddelka za Slovenijo v Ljubljani, s prvim januarjem glede mariborske oblasti na velikega župana v Mariboru, oziroma njegov prosvetni oddelek — torej tudi cenzura.

a— **Mariborska drama.** V našem včerajšnjem članku Mariborska drama želi avtor članka, da se popravi predmetni stavek v tem smislu, da se glasi: «Kaj dela vodstvo drame», ne pa «vodstvo gledališča», katero pomoto je zagrešil tiskarski škrat.

a— **Tihotapca iz mariborskega kolodvora.** V noči od srede na četrtek so našli carinski organi v tretjem razredu brzovlaka Dunaj - Trst velik kovčeg, natrpan s cigaretnim papirjem. Lastnika ni bilo nikjer najti. Bistro oko carinika pa je kmalu opazilo dva sumljiva individua in že so ju pograbili carinski stražniki ter ju odvedli v uradne prostore carinskega urada. Dočim je prvi, neki Nemec mirno sledil stražniku, se je drugi, slovensko govoreči, ki je bil očividno domačin, pred peronom nenadno domislil, da je pozabil v vlaku še neki zavoj. Skočil je hitro v vlak nazaj — na drugi strani pa smuk ven in jo je urnih krač pobrisal v noč pod Meljski hrib na drugi strani kolodvora. Dognali so, da je nagli gospod stopil v vlak šele v Mariboru in si prinesel kovčeg iz garderobe. Ni ga torej pripeljal s seboj po železnici, ker take stvari prinašajo tihotapci čez mejo peš do Maribora, odkoder jih prodajajo in izvažajo proti jugu.

Iz Celja

c— **Glasbena Matica v Celju** sklicuje za nedeljo dne 25. t. m. ob 11. uri dopoldne sestanek zastopnikov vseh celjskih kulturnih društev. Vrši se v prostorih Glasbene Matice (nasproti farne cerkve) in ima namen, da se določijo posamičnosti glede prireditve slavnostnega koncerta mariborske Glasbene Matice in glede sprejema mariborskih gostov.

c— **JDS in druge politične stranke v Celju.** Z ozirom na za prihodnje dni določene shode raznih političnih skupin v Celju, je organizacija JDS v Celju na svojem rednem sestanku zavzela stališče, da, kakor doslej, tudi v bodoče, ne odobrava motenje shodov drugih političnih organizacij. Ker pa se take prireditve zlasti v volilni dobi smatrajo kot nekake revije pripadništva, je organizacija JDS obvezno sklenila, da se naj članstvo teh shodov ne udeležuje.

Iz Primorja

• *Smrtna kosa.* V Trstu je preminula ga. Ivana Dekleva, zavedna Slovenka, ki je vzgojila svoje otroke v narodnem duhu in so jo tržaški Slovenci prav dobro poznali. Čast njenemu spominu, preostalim naše sožalje.

• *Občni zbor goriških fašistov.* V nedeljo, 18. t. m. se je vršil občni zbor goriške fašistovske organizacije. Udeležilo se ga je kakih 250 članov. Na zboru je bil izvoljen za novega društvenega političnega tajnika znani odvetnik Caprara, v vodstvu pa sedijo: Godina, Di Blas, Le Lievre, dr. Kürner in Vito di Maio. Pisana družba, vsaj po imenih sodeč, čeprav so vsi člani ene in iste stranke!

• *Gozdni požar na Krasu.* V nedeljo popoldne so pričeli goreti na Nanosu gozdni nasadi. Nanos je bil zavit v gost dim. Ogenj je trajal v pondeljek ves dan do večera. Pogasili so ga šele dva dni potem ko je izbruhnil.

• *Nova nasilja v Julijski Krajini.* Zadnji nastopi članov rimske vlade so vlili gotovim elementom na Primorskem nov pogum, da so začeli preganjati nedolžno ljudstvo, ki ni ničesar zakrivilo. Iz Tolmina, Črnič in Marezig poročajo o žalostnih slučajih nasilij, ki ne morejo nikomur koristiti. Tudi v Trstu se pojavljajo persekucije, katerih se je prebivalstvo v zadnjih mesecih že odvadilo.

• *Popravek.* Gdčna Krista Košuta in g. Alfonz Hutter iz Sv. Križa pri Trstu sta se zaročila in ne poročila, kakor je bilo zadnjič pomotoma natisnjeno v našem listu.

• *Tatovi na pokopališču.* Z vojaškega pokopališča v Gorici, ulica Capuccini, je te dni izginilo več napisnih desk, katere so odnesli neznani storilci. Tudi drugače so bili vojaški grobovi precej poškodovani.

Vaška tragedija

Pred dvema letoma se je branjevec Ivan Joksimović iz Borče pri Beogradu zaljubil v takrat komaj 19letno seljakinjo Anko Milošević in jo končno pregovoril, da je zapustila domačo hišo in stariše, ter se preselila na njegov dom, kjer sta živela skupaj, ne da bi se poročila. Kot sad ljubezni je prišlo na svet moško dete, česar se Ivan očividno ni nadejal. Smatral je namreč, da je otrok velika ovira za njegove uspehe v ljubavnih avanturah, ki jih je nadaljeval kljub razmerju z Anko. Radi tega je otroka do dna duše zasovražil.

Nesrečna mati, čeprav osramočena in vržena iz društva poštenih vaških žen, je kljub temu posvetila vso nežnost svojemu otroku. Živela je samo za njega in pretrpela radi njega naravnost neverjetne surovosti svojega izven zakonskega moža. Ivan je bil notoričen alkoholik in ni bilo skoro noči, da ne bi s kakim škandalom razburil in vznemiril cele vasi. V torek ponoči je zopet popival s svojimi tovariši do ranega jutra. Ko se je zjutraj vračal domov, je v pričo tovarišev vzkliknil: «Kmalu boste videli, kaj napravim z Anko in njenim otrokom!» Videč, da je pijan in ker je imel sploh navado groziti ženi in otroku, pa seljaki njegovih besedi niso vzeli resno.

Ko je prispel domov, ga je marljiva Anka, kakor vedno, pokorno in ljubeznivo čakala na pragu. Niti malo se ni čudila, da je prišel šele zjutraj in povrh tudi pijan. Bila je namreč na to že navajena. Iznenadilo jo je samo to, da je ni pričel po svoji navadi pretepati, temveč je samo mrko zrl v njo. Čim je odložil svoje stvari, ji je osorno ukazal, naj zakuri peč in sicer tako močno, da bo žarela. Prestrašena in poslušna Anka je takoj zanetila ogenj, čeprav je slutila, da se iz tega ne bo razvilo ničesar dobrega. Ko se je peč že pošteno segrela, je surovi oče pograbil svojega nezakonskega otroka in ga hotel vreči na razbeljeno peč. Opazivši, kaj hoče Ivan, se je Anka z nadčloveško silo vrgla na svojega ljubavnika in mu iztrgala dete iz rok. Plačala pa je svojo drznost s težkimi poškodbami, katere ji je zadal surovež s palico in nožem. Ko se mu ni posrečil prvi poskus, je Joksimović vzel puško, jo nabasal in ukazal Anki, naj strelja ž njo na otroka. Čeprav že popolnoma onemogla od trpljenja, se je Anka vnovič uprla z vso silo in ni hotela izpolniti groznega ukaza. Čim pa je Joksimović uvidel, da ne bo mogel prisiliti Anke k uboju lastnega otroka, je zgrabil dete in je vrgel v postelj. Nato je odstopil nekoliko korakov in pomeril. Nesrečna mati je imela še toliko moči, da je v zadnjem trenotku z lastnim telesom zavarovala svojega otroka. V tem trenotku pa so tudi že počili trije zaporedni streli, namenjeni otroku, ki pa so zadeli le prsa nesrečne žene. Seljaki so čuli strele in takoj slutili, da se je v Ivanovi hiši moralo nekaj zgoditi. V strahu pred pobesnelim branjevcem pa se niso upali prihiteti nesrečnici na pomoč. Nekaj minut kasneje je počil še en strel, slabši od prvih strelov, nakar je bilo vse mirno.

Več seljakov je med tem vdrlo v Joksimovićevo hišo, kjer se jim je nudil strašen prizor. Na tleh poleg postelje, na kateri je sedelo dete in se brezskrbno igralo, je ležala v krvi Anka, poleg nje pa branjevec Ivan. V bližini je bila puška in samokres. S poslednjim strelom, oddanim iz samokresa, je pobesneli branjevec vzel samemu sebi življenje. Težko ranjeno Anko, ki je imela na treh krajih prestreljena prsa, so prepeljali takoj iz Borče v bolnišnico v Beograd, kjer so jo operirali. Njene rane so jako težke, vendar zdravniki upajo, da nesrečnico ohranijo pri življenju. Zapuščeno dete je sprejela začasno v varstvo neka usmiljena kmetica.

---

zyjeva. Kot Gilda je ga. Lovšetova, dasi kašlja, storila vse, kar je možno pri njeni veliki tehniški usposobljenosti. O Monteronu molčimo; to je naša najizrazitejša kritika. A orkester! Zdaj svirajo Verdija že z enim samim kontrabasom in z enim samim cellom. Kmalu bomo pri salonskem orkestrčku. Torej vztrajno navzdol! O jerum, jerum, jerum, o quae mutatio rerum! «»

Krstna predstava Cerkvenikove tragedije «V vrtincu» se vrši v soboto 24. tega meseca. Režija in inscenacija je v rokah g. Bratine. Tragedija «V vrtincu» je zasnova na globoki psihološki podlagi: dva človeka — mož in žena, oba živeča intenzivno notranje življenje... Dve bitji, diametralno si nasprotujoči v svojih nagnenjih, a v svojem ekstremnem nasprotju konsekventni do skrajnosti. Delo, ki je razdeljeno na sedem slik, bo nedvomno napravilo globok utis na poslušalstvo. Pri krstni predstavi bo navzoč avtor.

Tretje gostovanje Eme Destinove na zagrebškem opernem odru. V sredo zvečer je nastopila slavna češka umetnica Ema Destinova na zagrebškem opernem odru tretjič in je pela naslovno vlogo v Smetanovi «Prodani nevesti». Partijo Janka je pel g. Marij Šimenc, Kecala pa Josip Križaj. Destinova je pela svojo vlogo v češčini, Šimenc v slovenščini, Križaj pa v hrvaščini. Gledališče je bilo seveda razprodano.

Povratek ravnatelja zagrebške opere. Ravnatelj zagrebške opere, skladatelj Peter Konjović, se je te dni vrnil s svojega šestmesečnega dopusta, katerega je nastopil v začetku letošnje gledališke sezone in je takoj prevzel agende zagrebške opere.

Tenorist Rijavec v Beogradu. Bivši član beograjskega gledališča g. Josip Rijavec je 19. t. m. po daljši odsotnosti iz prestolice zopet gostoval v Beogradu. Pel je v Offenbachovi operi «Hoffmannove pripovedke». Odlični pevec nastopi tekom tedna še v nekaterih drugih partijah.

Prvo Golarjevo dramsko delo. Pisatelj Cvetko Golar je izročil upravi Narodnega gledališča v Ljubljani komedijo v treh dejanjih «Vdova Rošljanka». Dejanje je zajeto iz kmečkega življenja na Gorenjskem in je polno originalnih, velekomičnih situacij. Ves stil je preprost, lapidaren in napetost dejanja ni niti v eni situaciji prekinjena. Gledališka uprava je komedijo sprejela in jo že stavila na repertoar. S premijero je računati sredi februarja.

Premijera v splitskem dramskem gledališču. V sredo 21. januarja so imeli v splitskem Narodnem gledališču novo premijero. Igrali so komedijo «Volkodlak», katero je napisal pisatelj Angelo Canne. Drama je imela svojčas v Zagrebu in Osijeku prav lepe uspehe. V Splitu je bila poverjena njena režija slovenskemu rojaku g. Pregarcu.

Iz življenja in sveta

150letnica rojstva Andre Ampera

Včeraj, dne 22. januarja, je minulo 150 let, odkar se je rodil veliki francoski prirodoslovec Andre Marie Ampere, eden najzaslužnejših mož na polju elektrodinamike in elektromagnetizma. Interesantno je, da Ampere, ki je toliko delal na področju fizike, sploh ni bil fizik, ampak se je do zrele dobe, do 45. leta, bavil v prvi vrsti z matematiko, poleg tega pa tudi z prirodnimi nauki in filozofskimi problemi. Njemu se je eksperimentalno posrečilo izvesti fundamentalni zakon elektrodinamike, ki je znan pod imenom Amperov zakon. Njegovim poskusom se imamo tudi zahvaliti, da je odkril pojav elektromagnetizma. Tudi za termodinamiko ima Ampere velike zasluge. Bil je namreč eden izmed prvih, ki je izrekel stavek o enakovrednosti toplote in gibanja.

Andre Ampere se je rodil 22. januar. 1775 v Lyonu in je študiral kemijo in fiziko. L. 1824. je postal profesor fizike v College de France. Njegova najznamenitejša dela so: «Teorija o elektrodinamskih pojavih», «Dvolom svetlobe v kristalih», «Esej o filozofiji znanosti» itd. Umrl je 10. jun. 1836 v Marseilleu.

Smrt napoljske kraljice

«Jutro» je te dni priobčilo med brzojavnimi vestmi kratko poročilo, da je umrla bivša napoljska kraljica Marija Sofija. Izdihnila je v Monakovem, v prostorih palače nadvojvode Karla Teodorja. Podlegla je pljučnici, katere ni mogla odstraniti nobena pomoč — tudi ne veščа roka zdravniškega strokovnjaka.

Življenje pokojnice je bilo polno burnih dogodkov. Na svet je prišla Marija Sofija 4. oktobra 1841. kot tretji otrok bavarskega nadvojvode Maksimiljana in njegove žene Ludovike. Leta 1859. se je poročila s Francem II. bourbonskim, ki je bil tedaj prestolonaslednik obeh Sicilij. Poroka se je vršila dne 8. januarja 1859. v Monakovem. Po prokuraciji, pri kateri je zastopal ženina princ Luitpold, pozneši regent bavarskega kraljestva, se je možu nepoznana kraljica odpeljala v Bari. Tam je dne 22. maja istega leta zasedla prestol Bourbonov. To je bilo v času, ko je bila ideja velike in skupne Italije v zmagovitem pohodu. Garibaldi je s komaj dobrimi tisoč možmi in s podporo domačega prebivalstva podjarmil Sicilijo in napoljsko kraljestvo. Kralj Franc II. pa ni bil mož, ki bi bil v stanu braniti svoj prestol. To nalogo je morala vzeti nase bivša bavarska nadvojvodinja Marija Sofija se je pogumno umaknila v kamenito trdnjavo Gaeta in jo je branila do zadnjega, naposled se je morala udati radi izdaje. Njeno obnašanje je bilo zelo hrabro. Z zastavo v roki je podžigala vojake na boj zoper Garibaldija. Ranjence je obvezovala lastnoročno ter jih je pomagala nositi v lazarete. Po predaji trdnjave pa se je morala s soprogom vred odstraniti. Odšla je v Rim, kjer so prevzele obrambo odstavljenega kralja francoske čete, ki so ščitile tudi papeža.

V naslednjih letih sta živela Franc in Marija «ot odstavljena suverena v Rimu. Stanovala sta v lastni palači ter sta vzdrževala na dvoru svoje ministrstvo kljub temu, da jima je bila odvzeta oblast nad Sicilijo. Iz Rima se je Marija Sofija pogostoma vozila v Benetke in v grad Schönbrunn pri Dunaju, kjer je bila gost cesarja Franca Jožefa. Poznoje se je iz zdravstvenih ozirov umaknila v neki avgsburški samostan.

Leta 1870. sta morala Franc II. in njegova žena zapustiti Rim. Kupila sta si neko graščino v Nemčiji ter odšla v Pariz, kjer sta preživela zimo. Njune finančne razmere pa so postale tako skromne, da sta si komaj mogla privoščiti solidno meščansko stanovanje. Po smrti cesarja Franca se je obvdovela cesarica nastanila v Neuillyu poleg Pariza. Vsako leto spomladi je odhajala na oddih na rivijero. Od leta 1894. dalje, ko je Marija Sofija umrl mož, cesarica ni več slekla žalne obleke. Živela je v Monakovem, kjer so jo ljudje dobro poznali. Bila je lepe postave in zelo čedne vnanjosti.

Zanimivo je pa dejstvo, da ni bila usoda mila tudi nobeni izmed sester Marije Sofije. Avstrijska cesarica Elizabeta, žena cesarja Franca Jožefa, je bila umorjena v Švici; njena druga sestra, nadvojvodinja Sofija Alesonska pa je postala žrtev nekega požara. Zadnja leta svojega življenja se je bavila Marija Sofija izključno z glasbo. Njen zakon je bil brez otrok. S tem je prihranila vsaj drugim razočaranje in trpljenje, katerega je bila sama deležna v obilni meri.

Posledice viharjev v Atlantiku

Zadnjih deset dni so bili v raznih krajih Evrope in Amerike, posebno pa nad Atlantskim oceanom izredno hudi viharji, ki so napravili ogromno škodo. Naravno je, da je zaznamovati tudi precej nesreč, zlasti pri ladjah.

Tako je motorna ladja «Lady Batty» privlekla holandski motorni skoner Elly po viharni vožnji z velikim trudom v Ramsgate na Angleškem. Vihar je polomil jambora in odnesel jadra. Motor je bil popolnoma razbit, tako da je vihar gnal ladjo, ki ni več sledila krmilu skozi ves Kanal. Osem mož posadke se je rešilo, ostale je pometal orkan v morje.

Grški parnik «Emanuel» je prišel na vožnji od Manchestra v Bordeaux pri Pembrokeshireu v velike stiske. Vihar ga je vrgel na skale, kjer se je razbil. Parnik, ki ima 2490 ton, ni za nobeno rabo več.

Od prebivalcev otokov Bartsley v Severnem Walesu jih je bilo 53 več mesecev vsled hudih viharjev odrezanih od ostalega sveta. Sedaj, ko se je orkan po dolgem času polegel, se je posrečilo pomorski policiji spraviti na otoke nekaj živil. Prebivalstvo je že umiralo gladu.

Po poročilih iz Newyorka so imele vse ladje velikanske zamude. Parnik «Adriatic» od White Star Line je prišel v Newyork v torek namesto že v soboto. «Assyria» je bila od Glasgowa štiri dni na potu. Manjše ladje so imele zamude dveh do petih dni.

Ledeni vihar blizzard je pokril v kratkem času Newyork s 30 centimetrov debelo snežno odejo, takoj potem pa je nastopilo južno vreme. Na delu je bilo 16 tisoč delavcev, ki so kidali sneg in 500 snežnih plugov. Po hudem naporu se jim je šele v treh dneh posrečilo očistiti vsaj glavne prometne ceste, nikakor pa ne pristanišča. Tako sta morala lord in lady Cecil broditi precej daleč po snegu od avtomobila do parnika «Aquitania», s katerim sta se povrnila v London. V New Jerseyu je zmrznilo pet ljudi, ki so se izgubili v snežnem viharju.

Nov strašen umor na Madžarskem

Bratovo truplo predela v milo.

V mestu Szentesu v županiji Csongradu ob Tisi na Madžarskem so poslednje dni odkrili strašen umor, ki se je izvršil že v decembru 1923.

Imoviti posestnik Aleksander Dombai-Szücs, slaboumen človek, ki je živel pri svoji sestri, vdovi Ivani Borbelyjevi, je nekega dne brez sledu izginil iz stanovanja, in vse iskanje je ostalo brezuspešno. Pred par dnevi je policija v Szentesu zopet vzela preiskavo v svoje roke.

Policija je imela vdovo Borbelyjevo, okoli šestdeset let staro ženo, na sumu, da je morala biti udeležena pri odstranitvi brata. Sklepala je z vso gotovostjo, da gre pri stvari za zločin, ker ni mogoče, da bi slaboumnež izginil iz lastnega nagiba. Redarji so ostro zaslišali vdovo, ki je zanikala vsako krivdo, in jo konfrontirali z raznimi pričami. Pri tem pa je policija ugotovila, da je Borbelyjeva v resnici z neko prijateljico umorila svojega brata, njegovo truplo razmesarila in porabila mast za izdelavo mila.

Policija je dala nato kopati v sobi, kamor se je zaprla vdova, ko je brat izginil in je ni bilo cele tri dni na izpregled. Pod podnicami so našli v globočini kakih 15 do 20 centimetrov ostanke človeških kosti. Našli so dele kosti na rokah in nogah in ostanke človeške medenice. Nadalje je ugotovila, da so se našle kosti kuhale dolgo časa v vodi, da je odpadlo vse meso. S tem je potrjena domneva, da je Borbelyjeva delala iz masti ubogega brata milo.

Priče so izpovedale, da je vdova spravila tudi svojo prijateljico, gospo Szilakovo, ki jl je pomagala umoriti brata, s poti. Povabila jo je k sebi in jo zastrupila pol leta po umoru brata. Stranke v hiši so pravile na policiji, da je Borbelyjeva naravnost zverinsko ravnala s svojim slaboumnim bratom, tako da so ga morali odvzeti njeni oskrbi in izročiti drugi stranki v hiši. Vdova na je kmalu izposlovala, da so ji zopet izročili brata v prehrano.

Priče so izpovedale na policiji, da sta se tisti dan, ko je brez sledu izginil Dombai-Szücs, zaprli obe prijateljici v sobo in da jih tri dni ni nihče videl. Skozi špranje vrat je prihajal gost dim, in slišali so se neprestano močni udarci kot od sekanja Že takrat so stranke v hiši sumile, da gre za zločin, in so svoje mnenje tudi povedale policiji. Vendar je ostala stvar nad eno leto prikrita, dokler ni prišlo sedaj vse na dan.

Ameriške zanimivosti

Praktičen transport aretirancev.

Policija v znanem kaliforniškem mestu Los Angeles si je nabavila za prevoz aretirancev motorno kolo, čegar priklopka je spremenjena v železno kletko. V njej lahko hitro in brez strahu, da pobegnejo, prepeljavajo aretirance od urada do urada, oz. zapora do zapora, kakor je pač v interesu preiskave potrebno. Praktični in iznajdljivi so ti Amerikanci res!

Avtomobil in šola.

V Združenih državah je približno 18.000 podeželskih šol, ki prevažajo svoje gojence z avtoomnibusi v šolo in nazaj domov. Posledica tega je, da se število enorazrednih šol vedno manjša in da narašča število večrazrednih letno za tisoč. To pomenja prihranek na učnih močeh, izboljšanje šolskih poslopij in učil. Da, praktični Amerikanci!

× **Neugoden začetek «svetega leta» v Rimu.** Rimski hotelski podjetniki so že začeli tožiti, da se jim odpirajo v letošnjem «svetem letu» jako neugodne perspektive. Pričakovani naval tujcev iz vseh dežela v Rim je doslej izostal in Rimljane razočaral. Lastniki hotelov in javnih prenočišč so izdali velikanske vsote samo za popravila svojih prostorov, ker so si obetali, da jim bodo številni tujci nadoknadili izdatke. Dosedanje izkustvo pa kaže, da se njihove nade ne bodo obnesle. Celo običajni vsakoletni gostje izostajajo in hoteli so do polovice prazni. Od napovedanih inozemcev je posetila italijansko prestolico doslej komaj tretjina ljudi.

× **25.000 Madžarov v rdeči armadi.** Po madžarskih listih, se nahaja v sovjetski armadi okrog 25.000 bivših madžarskih ujetnikov iz svetovne vojne.

× **Pesnik Tagore v Italiji.** V torek, dne 20. t. m. se je izkrcal v Genovi indijski pesnik Tagore. Pripeljal se je iz Buenosa Airesa na krovu parnika «Julij Cezar». V Genovi si je ogledal mesto ter obiskal rektorja tamošnje univerze. Filološki krožek je povabil Tagora v Milan, kjer bo imel v petek v gledališču del Popolo veliko predavanje. Iz Milana odpotuje Tagore v Turin, Florenco in druga večja italijanska mesta.

Wolfgang Amadeus Mozart

K premijeri njegove opere „Don Juan" v Ljubljani.

«Don Juan» je prva Mozartova opera na slovenskem odru. Zato je umestno, da spregovorimo vsaj na kratko o skladatelju, njegovem življenju, delovanju in njegovih operah.

Mozart je bil resničen čudež narave, genij, kakršnih je le malo v zgodovini človeštva in njegovo življenje je kakor napet roman, poln najsijajnejših činov, večno blestečih zaslug, a tudi nepretrgana verига bojev proti neumnosti, podlosti, nehvaležnosti in bedi.

27. januarja 1756. je bil Volbenk Bogoljub Mozart rojen v Salzburgu kot sin kapelnika, violinista in skladatelja Leopolda in matere Ane Marije, roj. Pertl. Kot teoretično in praktično izšolan glasbenik mu je bil oče izvrsten učitelj. S 4 leti je dečko že igral na klavirju, v 5. letu si je izmišljal lastne skladbice, v 6. letu je že napisal menuet s triom, ki se hrani v avtografu v salzburškem muzeju, v 10. letu je skladal že allegre, sonate, koncerte, cerkvene skladbe i. dr.

Leta 1762. sta svirala Mozart in njegova štiri leta starejša sestra Naneta opetovano na dvoru cesarici Mariji Tereziji in cesarju Francu Štefanu. Na Dunaju je dobil Mozart v dar prve gosli. Svirati se je naučil na njih malone sam. Leta 1763. je šel oče s 7 letnim sinkom in 11 letno hčerko na koncertno potovanje preko Münchena, Frankfurta n. M., Brüssla v Pariz. Tam je otrok umetnik nastopal pred kraljem v Versaillesu. Nato je svíral v Londonu pred angleškim kraljem in kraljico, potem v Haagu, Amsterdamu, pa zopet v Parizu itd. Tri leta so bili na potovanju. Vso pot je Mozart komponiral. Nato je, zopet v Salzburgu, uglasbil cerkveno sprevolgro «Dolžnost 1. zapovedi» in latinsko komedijo «Apollo in Hyacinthus». Leta 1768. je zložil poleg drugega že dve operetki: «Bastien in Bustienne» ter «La finta semplice». Obe so peli na Dunaju. Drugo je celo sam cesar ukazal uprizoriti. Leta 1769. je bil Volbenk že koncertni mojster salzburškega dvornega orkestra, a brez plače. Koncem istega leta sta šla oče in sinko znova na koncertno potovanje, a po Italiji. Spočetka 1770. leta sta koncertirala po vseh velikih mestih gorenje Italije, nato sta bila v sredniji in končno v južni Italiji. Povsod sta žela triumfe. Igral je dečko tudi papežu in bil odlikovan.

V Bologni je dovršil prvo opero v 3 dejanjih «Mitridate». Skladatelj je imel 15 let! In pri premijeri v Milanu jo je dirigiral trikrat sam. Uspeh je bil velikanski. V oktobru 1771. pa so peli v Modeni njegovo drugo opero v 2 dejanjih: «Ascanio Alba», zloženo po naročilu cesarice Marije Terezije, v proslavo poroke nadvojvode Ferdinanda. Ilkratu je dobil Mozart naročilo, naj zloži novo opero. Leta 1772. so uprizorili njegovo tretjo opero v 3 dejanjih «Lucio Silla» in jo kakor prvi dve peli preko dvajsetkrat.

Obenem je iskal primerne službe, a našel je ni nikjer. Vrniti se je torej moral v Salzburg, kjer mu je bil gospodar skopi, surovi in ošabni nadškof Hieronim grof Colloredo. Leta 1774. je uprizoril v Münchenu svojo 4. komično opero v 3 dejanjih «La finta giardiniera» in dosegel zopet velikanski uspeh. Leta 1775. je bila uprizorjena prvič v Salzburgu njegova dramatična kantata v 2 dejanjih «Il re pastore». Nato se je Mozart spet s knezoškofom, ki mu ni hotel dela skoraj nič plačati, dasi je bil 21 let star in že po vsi Evropi slaven komponist.

Nato je šel Volbenk koncertirat z materjo po Nemčiji in sta dospela zopet v Pariz. A tu je mati 1778. umrla.

Mozart pa je koncertiral, poučeval in komponiral dalje, a brez zadostnega zaslužka. Vrnil se je torej preko Strassburga v Mannheim, kjer je ljubil Alojzijo Weberjevo. A ta koketa se mu je izneverila in se poročila z igralcem ter postala operna pevka. Mozart je nato uglasbil opero v 2 dej. «Zaida», zbore in melograje za heroično dramo «Thamos» in za München leta 1781. veliko opero v 3 dejanjih «Idomeneo, re di Creta».

Medtem se je zaljubil v Konstanco, mlajšo sestro nezveste Weberjeve Alojzije in se poleti 1782. z njo poročil. Bila mu je vzorna žena in mu je rodila štiri otroke. Preselil se je na Dunaj in dovršil za dvorno gledališče «Otmico iz serajla», komično opero v 3 dejanjih, ki so jo proti vsem spletkam Salierija i. dr. na cesarjev ukaz uprizorili julija 1782. z največjim uspehom.

Nato je komponiral komični operi «Kairsko gos» in «Lo sposo deluso», ki pa ju ni dovršil in na cesarjevo željo glasbo h komediji «Ravnatelj drame», ki se je pela v Schönbrunnu februarja 1788.

Končno se je Mozartu posrečilo najti izvrstnega librettista. Ta je bil veseli in lahkoživi laški duhovnik Lorenzo da Ponte, ki mu je spesnil «Le nozze di Figaro» po Beaumarchaisu (dvorna opera 1786.), nato «Don Juana» (Praga, 29. oktobra 1787.; Dunaj 7 maja 1788.) in «Così fan tutte» (dvorna opera 26. januarja 1790.). Umetniški uspehi teh umotvorov so bili največji. Zlasti v Pragi so nosili skladatelja na rokah. Zaslužek pa je bil prav neznaten.

Alojzij Jirasek je v svojem romanu «F. L. Vek» krasno popisal navdušenje češke mladine in duševnih delavcev ob premijeri «Don Juana». Na Dunaju pa so intrigantje uspeh skoraj ubili! A zdaj šele je dobil Mozart službo c. kr. komornega muzika z 800 gld. na leto. Za življenje premalo, za smrt preveč! En otrok mu je umrl, žena mu je bolehala, vsa obitelj je trpela bedo. Da bi si pomagal, je šel koncertirat po Nemčiji, a uspeh ni bil zadovoljiv.

K nesreči je umrl še Jožef II. Njegov naslednik, cesar Leopold je protežiral Salierija i. dr., Mozara pa ni maral.

Mozart se je lotil zato zopet komponiranja oper ter je napisal še opero v 2 dejanjih «Čarobna piščalka» in opero v 2 dejanjih «Tit». Obe sta bili uprizorjeni septembra 1791., prva na Dunaju, druga pa v Pragi. «Tita» je že težko bolni Mozart uglasbil v 18 dneh, ker je delal skoraj brez oddihljaja noč in dan. In se a tem pogubi!!

Pravkar mu je rodila žena 4. dete, ko je omagal. Domišljal si je, da je zastrupljen, a je bil le popolnoma izčrpan. Še na smrtni postelji je komponiral «Requiem», ki ga je naročil grof Wallsegg. S to kompozicijo na odeji je v noči 5. decembra 1791. izdihnil. Za njim so ostali v bedi bolna žena, 9 letni deček Karel in 1 mesec stari sinček Volbenk Bogoljub.

Pokopali so ga ponoči v burji in snegu. In značilno je, da ni poslej nihče vedel, kje leži Mozartov grob. Zakopali so ga kakor berača v skupno jamo z drugimi bedniki!

Tako je končal genij jedva 35 let star. Ostavil je 626 del, med temi 20 maš in rekvijev, 40 monet in ofertorijev, 17 sonat za orgle, 10 kantat, 66 arij, triov, kvartetov, korov z orkestrom, 41 pesmi s klavirjem, 23 kanonov, 22 sonat in fantazij za klavir, 23 godalnih kvartetov, 9 godal. kvintetov, 49 simfonij, 27 orkestral. komadov, 55 koncertov, 23 oper itd.

Velikan po duhu in delih. Bil je rodom Nemec, a je že davno last vsega kulturnega, posebej še glasbenega sveta vseh narodov. Zato je prav, da ga čujemo končno tudi na našem odru, ki prikazuj najboljša dela operne umetnosti.

Mate Marn:

Odpoved

(Slika iz nekdanjih časov.)

Kar na lepem se je to zgodilo. Brez ozira na prvega v mesecu in tudi brez ozira na vse drugo. Gospa Česnikova je nekega dne popoldne odločno stopila v sobo in rekla:

«Gospod Kožuh, odpovedujem vam stanovanje! Tukaj mi nimate več ostati in čimpreje odidete, rajši vidim!»

Njen glas je izdajal veliko premagovanje, to se pravi, hotela je mnogo več povedati, pa ji notranji ali višji glas tega ni dopuščal. In se je obrnila na eni peti — gospa je bila lepo okrogla — in jadrno odšla.

Gospod Kožuh je bil najmirnejši človek slovenskega podnebja. Njegovi profesorji so mu celo posredno in neposredno podtikali lenobo — po krivici! Pod nosom mu je poganjal nadležni ponos prvih brkov in študiral je šolo logike, sedme stopnje srednje učenosti.

«Odpovedujem stanovanje!» In pa: «Tu nimate ostati!» In pa: «Da čimpreje odidete!» Vse te besede so mu zvenele po ušesih vsaka posebej in vse skupaj. In pa ta ton! Kaj je vzrok? Podoba je, kakor da je on moral kaj napraviti... Hm... Nikoli nima človek vesti tako čiste, da bi rekel, da kaj takega ni mogoče. In je vzel Kožuh zadevo prav natanko v roko.

Če bi bilo zaradi krokanja, kaj? Ej, to so bile že urice! No, pa to se vendar lahko pove, ali ne? Sicer pa tega niti on sam ne taji. Tudi sram ga ni. Čemu pač in pred kom! Vsak po svoje! Glorija, kako je bil nekoč naseka! Njegov sošolec Čampa ga je privlekel domov in še v sobo in še sta prekucnila umivalnik in ubila luč! In gospa Česnikova se je drugo jutro le smejala in se norca delala! Nak, zato mu ni bilo odpovedano!

Nemara pa zaradi šole! O, tu naj pa gospa kar molči! Malo manj kot odličnjak je bil dozdaj — sicer pa ni potreba, da bi se vedno v prvih vrstah boril za domovine slavo — in vsako konferenco je dobil kvečjemu po par pinčev — komaj za potrebo! Nobene sramote ni v tem oziru on napravil čestitemu študentovskemu taborišču gospe Česnikove! Celo čast morda — uslugo pa prav gotovo! Kako sta on in pa tovariš Tone — osmošolec — gospej sestavila odlično nemško prošnjo do samega presvitlega cesarja! Ali je to malenkost! «An Seine Majestät, den Kaiser...» saprament! Kdo drugi bi se bil kar ustrašil, on in Tone se pa nista. Soprog gospe Česnikove, jetniški nadpaznik in torej v državni službi, je nekega dne napravil to, kar napravi enkrat vsakdo — umrl je in zapustil ženi osem otrok: od dveleti stare Mimi do bujno razvite sedemnajstletnice Betke. Reva gospa! Penzije pa nič posebnega! Pa ji je prišlo na misel, da si samega cesarja prosila za pomoč. In res — študentje so ji pismo sestavili in lepo spisali in nesli priporočit sem in priporočit tja in odposlali. In gospa Česnikova je res dobila podporo. Sicer ni povedala, koliko, toda topila se je hvaležnosti in hvalila gospoda cesarja in njegovo dobroto. In nekaj te hvaležnosti je menda le še ostalo tudi za njega, Kožuha, ki je sodeloval pri prošnji, on, spreten jezikosiovec! Ne — odpovedi bo vzrok kaj drugega!

Morda kaj zaradi Betke! Šmentana reč! Kožuh je hodil gori in doli in vroče mu je postajalo.

«Če je deklina mami kaj izbrbljala», si je mislil, «potem je vsa ta jeza že vse premajhna».

Betka namreč ni bila kar tako. Oči je imela razpaljene in je z njimi tudi palila po vrtovih mladeniških možganov! In pa ročice je imela, okrogle in mične in kakor ustvarjene za božajoči prijem! In pod obetajoče napeto bluzico je kipelo, da je bilo kar nemogoče, odreči se primerni poredmosti! No in Kožuh je že nekoliko napredoval pri njej. Delal ji je — licejki — naloge.

«Toda, Beti», ji je včasih rekel, «za stonj ne bom delal! Saj veste, naredim vam že, če...» in ji je pošepetal nekaj na uho. Beti je rdela in se smejala. Ni rekla pri takih prilikah ne tako in ne tako. Kožuh pa je nalogo vseeno napravil in mrak bi vedel povedati o nagradi! Tako so se pletle te tople rdeče niti med njo in med njim že nad eno leto! Če je stara to izvohala — no, potem ni čuda! Toda čudno je, da Beti ni bila nič nabunkana, vsaj slišati ni bilo, da bi bila kaj cvilila in vreščala — kar bi spadalo k stvari!

To bo najbrž vzrok odpovedi, to! Ah, kako krivični in neumni so ljudje! Ali bi ne mogla morda Beti vendarle enkrat postati njegova žena — čez deset let na primer! Še težko bo gospa Česnikova vse svoje hčere oddala! Pa če bi tudi nič ne bilo iz te moke, saj on Betki vendar nič hudega napravil ni! In se je Kožuhu res skoro stožilo, ko je videl, da je konec sladkih uric!

Pa tudi za tovarišem Tonetom mu bo težko! On je bil res tovariš! To se pravi, če to ali ono ni bilo ravno po teh ali onih predpisih, je modro molčal kakor Pitagora in za ves svet in za svojo dušo ne bi izdal tovariša! Škoda! In je bil Tone resen fant, mnogo bolj resen nego on, Kožuh — no, bil je pač take krvi! Pa se je vendar oni dan krohotal, da so se stene majale. To je bilo pa tako-le:

Kožuh se ga je bil zopet strahovito nabral. Bogvékje! Saj ni mogel povedati! Ali je našel sploh sam domov, ali ga je kdo spremil — nič se ni dalo dognati — dejstvo pa je, da je bil zvečer že doma — najbrž je bil že vse zapil, denar in kredit. Zvečer se je znašel med vrati. Kar sama so se vrata odprla in med vrati je stal Kožuh. Pa ni spregovoril in tudi ganil se ni kar tako. Tone mu je pomagal in ga spravil do prvega stola. Pa čudovito moč ima luč do človeka. Kožuh takrat do tega trenutka ni spravil besede iz sobe. Ko pa so mu blagodejni žarki petrolejke par minut sijali v zardeli vinski obraz in motne oči, je na čuden način oživel. Razprostrl je roke, se zasmejal in nagovoril najprej Toneta:

«Ja, duša nebeška, ali si naslikana, da nič ne govoriš! Govori, govori, angel, vsaj ime svojega rodu zini! Nočeš? Kaj me pa potem gledaš? Se pa proč obrni! Bom zvedel od tvojih pleč prav toliko kakor od tvojih ust!»

In ni prišel Tone do besede; že ga je Kožuh zgrabil za ramena in ga zasukal. Pa so se mu pri tem ustavile oči na steni. Na desni strani umivalnika,

Gospodarstvo

Rezultat sejma za kožuhovino v Ljubljani

Sejmi za kožuhovino v Ljubljani, ki se vrše že dolgo vrsto let na tretji pondeljek po sv. Treh kraljih, so tradicijonalni. Sejmarilo se je doslej na zelo primitiven način na določenem prostoru (dvorišču), največ pa po raznih ljubljanskih gostilnah. Uprava Ljubljanskega velesejma je že lansko leto uvidela, da je tu potreba organizirati, prirediti razširiti in izvesti večjo propagando, da bi se ta sejem vršil v večjem obsegu. Združila se je letos z Lovsko zadrugo in priredil se je prvi, vsaj deloma organizirani sejem za kožuhovino na prostoru Ljubljanskega velesejma.

Uspeh je bil dober. Pokazalo pa se je veliko nedostatkov, katere je treba do prihodnjega leta odpraviti in sejem prirediti po vzorcu Leipziga. Za mednarodnega kupca kož naša prireditev ne pomeni sejem, marveč malo detajlno trgovino s temi surovinami. Ne izplača se mu že zaradi časa, da kupuje tu od raznih prekupčevalcev in posameznih lovcev po nekaj komadov kož, temveč kupuje velike partije na svetovnih tržiščih potom avkcij. Ta sistem bo prihodnje leto merodajen tudi za nas.

Letošnji sejem je prinesel marsikomu veliko razočaranje in to zlasti malim podeželskim prekupčevalcem, ki niso dosegli željenih cen. Na svetovnem trgu notira kožuhovina v dolarjih, ki so letos zaradi porasta dinarja mnogo nižji v kurzu, in tu je ta velika razlika med lanskimi in letošnjimi cenami kož. Lisičja koža, ki se je lansko leto prodajala po 700 dinarjev in še preko, ima letos vrednost samo od 300 do 400 Din. Naši mali trgovci se niso ozirali na svetovne cene ter kupovali po vaseh kožo po 500 Din in šele na sejmu razvideli veliko diferenco, ki je marsikoga močno zaskelela. To je bil povod, da je ostalo mnogo kož neprodanih, ker došli kupec ni mogel plačati več kakor na inozemskih tržiščih.

Sejem je bil letos izredno dobro založen. Stari trgovci pripovedujejo, da ne pomnijo v Ljubljani toliko blaga. To je razvidno iz statistike, ki predočuje količini v letu 1924 in letos. Pripomniti je treba k temu, da se je letos prvikrat izvedla za ta sejem širša propaganda in se niso razstavile samo kože iz Slovenije, temveč iz cele naše države; celo iz Črne gore in Macedonije so prišli prodajalci, ki so vsekako zaradi poznavanja cen bolje trgovali nego domačini.

Na trgu je bilo (v oklepajih lanska številka): lisic 2500 (835); kun 700 (140); zajcev 23.000 (2300); vider 25 (10); jazbecev 400 (30); polhov 5000 (1000); veveric 2000 (1000); srn 100 (?); hrčkov 14.000 (?); dihurjev 200 (10); divjih mačk 70 (3); krtov 1000 (20); volkov 1 (2).

Kože so se kupovale po nastopnih cenah: lisice 300 do 400; kune belice 800 do 900; kune zlatice 1000 do 1300; zajci 14 do 21; vidre 800 do 1000; jazbeci 80 do 120; polhi 10 do 12; veverice 15; srne 25 do 30; hrčki 10 do 12; dihurji 100 do 150; divje mačke 80 do 110; krti 7 do 10 Din.

Inozemskih kupcev ni bilo mnogo, prišli pa so domačini iz vseh krajev Jugoslavije. Tujci so bili iz Trsta, Dunaja, Leipziga. Prodalo se je vendarle precej. Tendenca je bila različna: tako se je v zgodnjih dopoldanskih urah zahtevalo za lisico 500 do 550 Din, opoldne se je kupovala po 300 do 400 Din, proti večeru, ko so resnejši kupci že odšli, pa tudi še za nižjo ceno.

Prodajalci, ki svojega blaga niso mogli prodati, so postali malodušni in bodo žrtve raznih šekulantov, ki bodo plačevali kožo veliko pod ceno. Da se temu omeji, nameravata uprava velesejma in Lovska zadruga prirediti v početku marca (najbrže 4.) še en sejem za kožuhovino, na katerem se bo skušalo prodajati blago, sortirano po partijah, avkcijskim potom. Tako se bodo dale prodati še ostale kože vsaj po pravi tržni ceni.

---

pred njim je visela velika podoba, podoba cesarjeva.

«Dober večer, gospod!» In se je priklonil pred njo.

«No — odgovora prosim! Če ne — se pa obrni!» In z nepojmno sigurnostjo — pijan človek je lahko neverjetno spreten — je Kožuh solezal na umivalnik in obrnil nemo podobo — v steno. Potem pa je lepo složno zlezel oblečen na posteljo in zaspal. Tone mu je sam drugi dan to pravil in se pri tem smejal, do solz smejal.

O to so bili časi! In sedaj — končano!

Medtem pa pride domov Tone. Kaj pač on misli glede odpovedi.

«Ti, gospa mi je stanovanje odpovedala! Kaj misliš, zakaj?»

«Eh, kaj! Že nekaj dni sem sika in piha kakor gad! Saj veš, da bi padla na kolena pred cesarjem, ti si ga pa oni dan obrnil v zid. To je zavohala in ti ne more pozabiti. Še v šolo te je mislila iti tožit in izključili bi te. Pa smo jo pregovorili, da ni šla, morda jo bomo glede odpovedi tudi, da odjenja!»

In Kožuh se je zamislil. Čemu je moral ravno cesarja obrniti! Saj visi na levi strani še križani Bog — niega bi bil obrnil, pa ne bi bilo toliko sitnosti!

Prirodno bogastvo Južne Srbije

Posledica svetovne vojne je, da je občutno zmanjšana nabavna moč svetovnega konzuma. To se čuti tudi pri nas. Industrija Slovenije se nahaja v pretežni večini v stagnaciji, kateri je treba iskati vzrok predvsem v pomanjkanju konzuma. Naša podjetja obratujejo z omejitvami, količina produkcije zaostaja za polno učinljivostjo, cene se ne skladajo v pravem razmerju z višino produkcijskih stroškov. Omejujemo se danes skoro samo na konzum Slovenije, kar pa ni v skladu z razvojem industrije. Potreba nam je ekspanzivnosti in ker je pri naših razmerah to za inozemstvo danes skoro nemogoče, si moramo poiskati širši krog odjemalcev v naši državi, in to zlasti v pokrajinah, kjer je industrija še nezadostno razvita.

Že se opažajo pojavi, ki se smejo morda smatrati kot oznanjevalci boljšega razvoja. Predejo se niti, da bi se vpostavile ali pa sploh šele ustvarile vezi, ki naj pomagajo naši industriji na noge. Pisalo se je že o akciji Ljubljanskega velesejma v Macedoniji, kjer se namerava prirediti stalna razstava vzorcev v Skoplju. Zanimanje za to akcijo je med našimi industrijci veliko kljub temu, da ekonomskih razmer Macedonije skoro ne poznamo. Interesantna je oficijelna statistika Trgovske in obrtniške zbornice v Skoplju o produkciji simvja l. 1924. v njenem območju (v metrskih stotih, odnosno komadih; v oklepajih vrednost v milijonih Din):

1. Pšenica 300.000 (90); 2. ječmen 250 tisoč (62); 3. turšica 300.000 (75); 4. seno (stisnjeno) 100.000 (10); 5. fižol, drobno 13.000 (5.2); 6. fižol, debel 40.000 (10); 7. krompir 50.000 (5); 8. čebula 40 tisoč (6); 9. česen 500 (0.8); 10. riž 8000 (1); 11. makovo seme 2000 (2); 12. opij 250 (10); 13. bombaž 1200 (6); 14. janež 5000 (7.5); 15. sušen 2000 (2); 16. kokoni svilopreslja 3000 (36); 17. tobak 120.000 (500); 18. orehi 1100 (0.7); 19. kostani 1500 (1.8); 20. jabolka 7500 (3.65); 21. hruške 1800 (0.72); 22. šeplje 4500 (6.75); 23. predivo 1000 (3); 24. vrvarski izdelki 1000 (4.2); 25. ovni 137.500 komadov (50.6); 26. ovce 100.000 komadov (21); 27. kozlovi 18.000 komadov (18.4); 28. kože 28.000 komadov (5.8); 29. svoleteno jagnjeta 50.000 komadov (15); 30. voli 30.800 komadov (77); 31. konji 15.000 komadov (12); 32. bivoli 600 komadov (1.8); 33. mezgi 600 komadov (2.1); 34. osli 4500 komadov (5.1); 35. piščanci in kokoši 170.000 komadov (1.65); 36. jajca 5.170.000 komadov (5); 37. kaškaval (sir) 6500 (26); 38. navadni sir 1500 (5.7); 39. maslo 1100 (7); 40. surove kože 700 (1.26); 41. lisičje kože 120 (7.41); 42. kože od kun 12 (1.9); 43. kože od vider 3 (0.30); 44. kože od jazbecev 12 (0.15); 45. kože divjih mačk 10 (0.12); 46. kože dihurjev 5 (0.075); 47. kože podlasic 2 (0.05); 48. kože jagnjet 3000 (9.6); 49. kože koštrunov 1600 (8); 50. kože koz 500 (2); 51. kože ovac 1000 (5).

Iz te statistike je razvidno ogromno bogastvo Južne Srbije, razvidna je produkcija surovin, ki bi se mogle predelati v fabrikate v naši industriji, deloma že obstoječi, deloma v novo snujočih se podjetjih. Opozarjamo samo na makovo seme, opij, bombaž, janež, kokone svilaprejk, predivo, volno, kože drobnice, kože divjačine itd. Tukaj je naši industriji odprta široka pot in njeni interesi so v polnem skladu z našimi splošnimi narodno-gospodarskimi interesi. Naj bi se vse te surovine predelovale doma, mesto da se izvažajo in da potem podlegamo interesom tuje industrije. Tako bi se naša industrija navzlic svojemu dosmajnosti težavnemu položaju zopet dvignila in si ustvarila tako dolgo zaman pričakovani preokret na bolje.

Predočena statistika nam tudi jasno kaže, da so to produkti, ki se na svetovnem trgu prav lahko spravijo v denar. Če vpoštevamo, da ima ta južni del naše države okrog dva milijona prebivalcev in da ti vsi rabijo za svoje življenje potrebno manj ali več industrijskih izdelkov, katere pa sedaj dobivajo v pretežni večini iz inozemstva, samo mnenja, da bi si naša industrija mogla pridobiti na tem trgu velik krog konzumentov.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. januarja). Pšenica: baška 8 vagonov 400 do 677.5. Turšica: baška, 18.5 vagona 207 do 210; baška za februar, 100 odst. kasa, 11 vagonov 205; baška, za februar 1.5 vagona 211.5; baška za marc-april, 10 vagonov 222.5; za marc, 25 vagonov 220; banatska, okrogla, marc-april, 4 vagoni 220; banatska, pariteta Zenta, 3 vagoni 207.5; sremska, za februar, 1 vagon 217.5. Tendenca čvrsta.

= **Dohodki glavnih carinarnic v tretji dekadi decembra 1924** so znašali 56 milijonov 66.764 Din. Največ dohodkov izkazuje carinarnica Zagreb-južni kolodvor, in sicer 9.529.976; potem sledé: Beograd - železniška postaja 6.720.051, Beograd Sava 5.735.205, Ljubljana 3 milijone 919.414, Skoplje 3.300.744, Dubrovnik 3.297.898, Subotica 2.753.173, Novi Sad 2.737.694, Maribor 2.652.051, Split 1.827.918, Zagreb 1.567.832, Sarajevo 1 milijon 555.829 Din; ostale carinarnice imajo dohodke pod 1 milijonom Din. Od teh omenjamo še ostali dve slovenski carinarnici: Jesenice s 476.189 in Rakek s 315.443 Din. Skupni dohodki glavnih carinarnic od 1. aprila 1924. do konca decembra 1924. znašajo 1.301.691.004 Din napram 1.310.552.763 Din v enakem času predhodnega leta.

= **Ogromne zaloge tobaka v naši državi.** Po podatkih uprave državnih monopolov bo lanska letina tobaka dala okrog 28.000.000 kilogramov. Ker se za domačo potrebo rabi samo 9.000.000 kg, pomeni to, da preostane za izvoz 19 milijonov kilogramov. Ako se ceni vrednost 1 kilograma na 40 Din, bi od lanske letine mogli izvoziti tobaka za 760 milijonov dinarjev. Razen tega je od predlanske letine ostalo neizvoženo 5 milijonov kilogramov tobaka zelo dobre kakovosti, katerega vrednost se ceni na 200 milijonov dinarjev.

= **Železniška proga Beograd - Obrenovac.** V prometnem ministrstvu se je ponovno vzelo v proučevanje vprašanje graditve železn. proge Beograd - Obrenovac.

= **Odgoditev poravnalnega naroka.** V poravnalni zadevi zapuščine po pokojnem Vinku Maidiču, industrijcu v Kranju, se je poravnalni narok, odrejen na 23. t. m. odgodil na 20. februarja ob 9.

= **V konkurzni zadevi mariborskega trgovca Avgusta Schrocka** je razdelil načrt konkurznega upravitelja dr. Kodermana odobren brez predhodne obvestitve konkurznih upnikov in ne da bi se razpisal razdelilni narok.

= **Znižana taksa za legalizirane izvornega spričevala za Grčijo.** Po odredbi grške vlade je znižana taksa za legaliziranje izvornega spričevala od 22 na 3 zlate drahme.

= **Prodaja živega srebra.** Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala 5. februarja ob 10. v svojem magacinu »A« 96 kilogramov živega srebra. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Dobave.** Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja ponudbe glede dobave 600 komadov zavornjakov iz sive litine tipa IV. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 15. februarja ponudbe glede dobave 2000 kg olja za mazanje jamskih vozičkov. — Dne 13. februarja se bosta vršili naslednji ofertalni licitaciji: pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih sten in plošč; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 1.950.000 metrov pločevinastih spojk. — Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Položaj na tržaškem sladkornem tržišču.** V zadnjem času je bil spričo stalnega domačega povpraševanja po sladkorju precej živahen promet. Tudi tržaška špekulacija je nastopala. Jugoslovenski sladkor se na tržaškem tržišču dalje ponuja, vendar so kupčijski zaključki neznatni. V zadnjih dneh je skok funta šterlinga kupčijo z Italijo zelo otežkočil, ker je kolikor toliko zanesljiva kalkulacija postala skoro nemogoča. Dosežene cene so bile: pešnati sladkor, prejemljivo, Lst. 16.15 do 17; normalni kristali, prijemljivo in najpromptnejša ekspedicija Lst. 16.5 do 17; normalni kristali, marc-julij Lst. 17; fini kristali, prijemljivo in najpromptnejša ekspedicija Lst. 17. do 17.15; fini kristali, ekspedicija marc-julij Lst. 17.10 do 17.12.6; sladkor v kockah, prijemljivo Lst. 17.15.

= **Ustanovitev Škodovih tvornic v Poljski.** Češkoslovaško časopisje poroča, da bo dosedanje zastopstvo Škodovih tvornic v Poljski, tvrdka Avenarius v Varšavi spremenjena v samostojno družbo z omejeno zavezo, pri kateri bodo udeležene Škodove tvornice s 95 in lastnik tvrdke Avenarius s 5 odstotki.

= **Izboljšanje leta.** Na zunanjih borzah se je tečaj leja zadnje dni precej popravil, kar se spravlja v zvezo z rumunskimi pogajanji za sklenitev posojila v Londonu.

= **Angleški funt na zlati pariteti.** Ameriške pošte so od 20. t. m. pričele obračunavati doznačnice na funte šterlinge po zlati pariteti, dočim so se doslej poštne doznačnice v prometu z Anglijo računale po borznem tečaju. S tem priznavajo Zedinjene države, da smatrajo angleško valuto zopet za zlato.

= **Nazadovanje cen na newyorškem kivanem tržišču.** Po vesti iz New Yorka so prošli petek na kavinem tržišču cene znatno padle.

= **Izvršena žetev v Avstraliji.** Mednarodni poljedeljski institut javlja, da se more letošnja žetev v Avstraliji smatrati za rekordno. Pridelalo se je za 29 odstotkov več kakor lani. Če je vest točna, bodo žitne cene na svetovnem trgu kmalu zopet oslabele.

Borza

22. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** 7 odst. posojilo 63 do 65.5; vojna škoda 124 do 127; Celjska posojilnica 210 do 212, Ljubljanska kreditna 226 do 0, Merkantilna 124 do 128, Prištediona 895 do 902, Slavenska 72 do 80, Strojne 0 do 148, Trbovlje 405 do 412, Vevče 103 do 0, Nihag 36 do 40, zadolžnice Kranjske deželne 0 do 89. — **Blago:** Zaključek: trami, 3.3, 3.4, 4.4, 4.5, merk blago, franko nakl. postaja, 1 vagon (350). V ponudbah in povpraševanjih ni napram zadnjim dnem bistvenih sprememb.

ZAGREB. V elektih je tendenca nespremenjena. — V devizah je danes v početku sestanka zaradi pomanjkanja blaga bila tendenca neznatno čvrstejša. Čim pa je Narodna banka stopila v akcijo, je tendenca znova oslabela in začetne tečaje potisnila na včerajšnjo višino. Narodna banka je dala preko 20.000 Londona, okrog 15.000 Curiha in preko 10.000 New-Yorka. Promet srednji. Po borzi se je s strani privatnikov ponujalo blago po poslednjih zaključnih tečajih. Notirale so devize: Dunaj 0.086 do 0.088, Budimpešta 0.0855 do 0.0875, Italija izplačilo 253.5 do 256.5, London izplačilo 292.9 do 295.9, ček 292.9 do 295.9, New-York ček 61 do 62, Pariz 330 do 335, Praga 183.5 do 186.5, ček 183.25 do 186.25, Švica 1182.5 do 1192.5, ček 1181 do 1191; valute dolar 60.325 do 61.325, aK 0.088 do 0.090; efekti: bančni: 26 do 27, Eskomptna 110 do 111, Kreditna Zagreb 110 do 112, Hipo 59.5 do 60.5, Jugo 104.5 do 105, Ljubljanska kreditna 226 do 228, Prištediona 890 do 900, Slavenska 78 do 80; Srpska 136 do 137; industrijski: Eksploatacija 66 do 68, Drava 210 do 220, Šečerana 735 do 740, Isis 63 do 65, Slavonija 58 do 59, Trbovlje 280 do 415, Vevče 90 do 98; državni: 7 odst. posojilo 65 do 67, agrarne 24.75 do 25.25, vojna škoda 126 do 127.

BEOGRAD. Devize: Amsterdam 2480 do 2500, Dunaj 0.087 do 0.0872, Berlin 1470 do 1480, Budimpešta 0.0865 do 0, Bukarešta 32 do 32.75, Italija 254 do 254.4, London 294 do 294.5, New-York 61.4 do 61.5, Pariz 332 do 334, Praga 184.5 do 184.75, Sofija 44 do 0, Švica 1183 do 1185.

Sokol

Savezni dan

Polagoma prihajajo poročila iz posameznih društev o prireditvi saveznega dne, ki so ga morala vsa sokolska društva, včlanjena v JSS, prirediti dne 1. decembra ali vsaj začetkom preteklega leta. Po večini so vsa društva poleg moralnega uspeha dosegla tudi lepe gmotne uspehe, nekatera celo nepričakovano velike, to je do 3000 Din. Kakor pa kažejo nekatera izvestja, so pa poedina društva te prireditve pripravila tako neprimerno, da je v enem slučaju društvo imelo celo izgubo, četudi je prejelo na vstopnini preko 4000 Din, ker je za uporabo dvorane moralo plačati 2000 Din, ostali stroški pa so znašali tudi čez 2000 Din. Zavoljo tega je bilo prisiljeno prirediti savezni dan vnovič, ker se ni hotelo pokazati kot najzadnje društvo glede saveznega prispevka.

Malo bolje se je zgodilo nekemu sokolskemu društvu v Sloveniji. Prireditev je savezni dan in prejelo na prostovoljni vstopnini 493 Din, kar za društvo na kmetih ni malo. Čisti dohodek te prireditve pa je znašal 8.50 Din! Zakaj? Račun za vabila je znašal 250 Din, igralcu na klaviru pa je bilo treba plačati 150 Din, ostalih 84 Din so iznesli le posamezni majhni računi. Tako je to društvo priredilo svoj savezni dan za tiskarno in za igralca na klaviru.

Iz teh primerov sledi, da naj bodo društva pri podobnih prireditvah previdna, ker vendar ne gre, da bi od njih vlekli dobiček oni, ki imajo s Sokolom najmanj stikov. Naj bo to sicer draga, a dobra šola za bodočnost!

Moč Sokolstva. Dne 11. decembra preteklega leta je na Karlovi univerzi v Pragi promoviral za doktorja naravoslovnih ved br. Mihailo Gradojević, asistent na zemljedelski fakulteti v Beogradu, že starejši sokolski delavec in bivši član JSS. Ob promociji se je v svojem zahvalnem odgovoru izrazil med drugim sledeče: »V tem zame svečanem trenotku mislim, da bi grešil, ako bi molče prešel preko ene vaših vzornih institucij, ki je na slovanskem jugu, zlasti v Srbiji visoko dvignila ugled in simpatije Češke in je tudi meni izkazala mnogo dobrega. To je vaša sokolska organizacija. Ves čas svojih študij na univerzi v Pragi sem bil izvršujoči član praškega Sokola in sem videl pri vaših Sokolih mnogo dobrega, odkritosrčnega in častnega. Moralni principi, ki mi jih je vaše Sokolstvo vcepilo v dno duše, so bili trdni temelji v mojem življenju in delanju. Zato izrekam danes, ko se zahvaljujem češki znanosti, tudi vašemu Sokolstvu najiskrenejšo zahvalo. Na zdar! Zdravo!« Tako se na najvišjih mestih znanosti ceni Sokolstvo.

Sokol Vače. Vabimo predvsem vsa okrožna in ostala sokolska društva ter prijatelje Sokolstva na svečano otvoritev sokolske telovadnice na Vačah, dne 25. t. m. Spored: Otvoritveni govor, veseloigra »Bucek v strahu«, bogat srečolov, šaljiva pošta, ples itd. Začetek točno ob pol 3. uri popoldan. Zdravo!

Sokolsko društvo v Planini pri Rakeku. Na občnem zboru dne 18. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Starosta Drag. Kiauta, podstarosta Hijerorim Demšar, tajnica Mila Mihar-jeva, blagajnik Franc Kiauta, načelnik Nino Mrhar, gospodar Anton Ozbič, odborniki: ing. Bogo Žagar, Franc Molk, Ludvik Tršar, Stanko Udovič.

Sokolsko društvo v Št. Pavlu pri Preboldu ima redni letni občni zbor v nedeljo dne 25. januarja ob 3. uri popoldne v Društveni knjižnici.

Darujte za sokolski Tabor!

Šport

Poslovilni večer g. Ljube Vidmajerja

V sredo zvečer je priredila Ilirija v salonu restavracije «Južni kolodvor» poslovilni večer agilnemu članu g. Ljubi Vidmajerju, ki odhaja na svoje novo službeno mesto v Zagreb. V prostranem salonu se je zbralo dokaj prijateljev in sportnih tovarišev Vidmajerja. Lep poslovilni nagovor je imel predsednik Ilirije g. *Gorec*, ki je naglašal, da je bil g. Vidmajer eden najagilnejših klubovih članov, ki je že pred 13 leti pričel orati ledino slovenskega sporta. Udejstvoval se je posebno agilno v nogometni in lahkoatletični sekciji, vodil statistiko in opravljal razna administrativna dela. Dosegel je toliko lepih uspehov, da ga bo Ilirija prav težko pogrešala.

Podpredsednik Ilirije g. *Šircelj* je nato v znak priznanja poklonil g. Vidmajerju darilo Ilirijanov, krasen srebrni namizni nastavek z napisom: «Ob slovesu, po 13-letnem požrtvovalnem delovanju SK. Ilirija.» Odhajajočemu sportniku so stisnili roko v slovo tudi zastopniki LNP. Razvila se je nato animirana zabava ob petju članov «Udruženja jugoslov. železničar,ev» in opernega pevca g. Kovača.

JZSS. opozarja na družabni sestanek zimskih sportnikov, ki se vrši danes, v petek ob 20. v damskem salonu kavarne Emona.

Dva nova nogometna kluba v Zagrebu. V Zagrebu se je ustanovil nov nogometni klub Borongaj, ki se bo v kratkem prijavil za vstop v ZNP. Že obstoječi Mačevalački klub je osnoval svojo nogometno sekcijo.

Nogometno prvenstvo ZNP. V sredo zvečer so se izžrebali termini za prvenstvene tekme ZNP. Zanimivo je, da si stojita nasproti najhujša konkurenta za prvenstvo Gradjanski in Hašk že prvi dan, t. j. 1. marca.

Češkoslovaški profesionalni igralci. Izšla je prva službena lista češkoslovaških profesionalcev, ki se glasi: DFC.: Korenyi, Krombholz, Neugebauer, Otoway, Sedlaček, Less, Weigelhofer, Bobor, Heideker; Slavija: Pleticha, R. Slouv, Vanik, Protiva, Hlinak, Kratochwil, Seifert, Soltys, Silny, Dobias, Prodr, Kuchar, Čapek; Sparta: Kopřiva, Hojer, Steiner, Sana, Kolenaty, Kada, Červeny, Mika, Dvořaček; Viktorija Žižkov: Vana, Barenta, Čapek, Čepelak, Čarvan, Suchy, Jelinek, Slezak, Matus, Havlik, K. Janusek.

Dunajski Rapid v Zagrebu. V soboto in nedeljo igra dunajski Rapid v Zagrebu dve tekmi, in sicer prvo s Concordijo, drugo pa s Haškom. Rapid nastopi v Zagrebu v zelo močni postavi, in sicer: Jančik, Dietrich, Solil, Richter, Brandstädter, Nietsch, Wondrak, Uridil, Kuthan, Wesselik, Wessely.

Madžarska reprezentanca, ki je prošlo nedeljo v Milanu premagala italijansko z 2 : 1, je odpotovala v Sevillo, kjer bo kot budimpeštanska reprezentanca igrala v nedeljo proti sevillski. V Budimpešto so se vrnili le Orth, Fuhrmann in Gross, katere bodo zastopali drugi igralci. Tekmo bo sodil belgijski sodnik Putz.

Zopet nov rekord je postavil Nurmi na 3000 m, ki ga je dosedaj imel on sam z 8:27.45. Sedaj je pretekel to progo v 8:26.54.

Naročnina za „Jutro“:

Za celo leto . . .	300 Din
za pol leta	150 Din
za četrt leta . . .	75 Din
mesečno	25 Din
za inozemstvo mesečno	40 Din

Uprava „Jutra“
Prešernova ul. 54

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brezovič. Tisk Delniške tiskarne, t. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 22 januarja 1925 — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0–10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	784.3	—0.0	vzhod	oblačno	—
Ljubljana .	14.	782.2	0.2	sev. vzh.	jasno	—
Ljubljana .	21.	782.1	—2.5	„	„	—
Zagreb . .	7.	78[illegible].5	—0.0	jugozapad	oblačno	—
Beograd .	7.	784.5	5.0	sever	več. jasno	—
Dunaj . .	7.					—
Praga . .	7.	781.8	5.0	brez vetra	več. jasno	0.1
Inomost .	7.					

V Ljubljani barometer nižji, temper. nižja. Solnce vzhaja ob 7.37, zahaja ob 16.47.

Vremenska napoved za petek: Večinoma jasno, v dolinah na nekaterih krajih oblačno. V severnih Alpah južni veter in toplejše.

Agrarna politika, naše planine in planšarstvo

2.) Ureditev uživanja in uprave planin.

(Konec.)

To je najtežje vprašanje za agrarno politiko z ozirom na planšarstvo.

V Sloveniji imamo:

1.) zasebne planine, med katerimi je posebej omeniti veleposestnike planine.

2.) skupne planine vasi ali soseske ali podobčin.

Glede zasebnih planin ni treba posebnih določb razven za vse planine veljavnih predpisov planinskih zakonov. Drugače je kakor sem to že mimogrede omenil s skupnimi planinami.

Pri nas so te planinske skupnosti stare menda kakor slovenska zemlja. Njihovo bistvo gre za tem, da veže planinsko pravico na upravičeno domačijo. »Planinska pravica spada k hiši in se od nje ne more ločiti.« To izrecno tudi določajo veljavni planinski zakoni, ki dopuščajo pač izjeme, da sme komisija za agrarske operacije dovoliti tako ločitev planinske pravice od upravičenega posestva, če se dokaže, da upravičeno posestvo ne rabi več ali ne tolikšne planinske pravice in če se s tako prodajo ne razdrobijo preveč deležne pravice na planinščini. Tako ostane planinska zajednica zaključen krog gospodarsko in krajevno združenih udeležencev. Tak krog pa potrebuje notranjo uredbo potom posebnih pravil. Ta pravila treba prilagoditi gospodarskim in drugim prilikam vsacega posameznega slučaja kar se lažje dosega po pravilih (štatutih) nego po zakonih. Planinski zakoni predpisujejo pri skupnih planinah taka pravila kakor tudi planšarske rede. Oblastva za agrarne operacije izdajajo in uveljavljajo taka pravila in rede za naše planine v Sloveniji in nadzirajo njihovo izvrševanje.

Končno omenjam še, da zahteva planinski zakon za prodajo in obremenitev skupnih planin odobritev komisije za agrarske operacije. Pri tem imajo važno posvetovalno besedo planinski odbori kot sosveti komisarjev in komisije za agrarske operacije.

3.) Pospeševanje in izboljšanje planin.

Zakonite omejitve prostega razpolaganja s planinami skuša država olajšati z izboljšanjem planin ter s pospeševanjem in podpiranjem planšarstva. Kajti tu ne velja prislovica: Pomagaj si sam in Bog ti pomore! Res je, da se večina naših kmetovalcev danes še premalo zaveda važnosti in ne pozna uspešnosti izboljševalnih del in naprav. V njihovo opravičbo pa treba pomisliti, da je ta brezbrižnost posledica neukosti in brezupnosti, v katero je zabredel slovenski gorenjski kmet, ker se je boril in se mora boriti z neštevilnimi sovražniki. V gorovju razdirajo naravne sile človeško delo z močjo, katere dolina in ravnina ne poznata. Zato melioracijske podpore slovenskemu kmetu niso nikaka darila, marveč državna dolžnost napram pijonirjem poljedelstva, da jih podpira na njih ogroženi postojanki. To načelno vez med zaščito dolin in izboljšanjem planin je uveljavljala prva francoska agrarna politika. (Primerjaj Briot Etudes nouvelles sur l'Economie alpestre 1907.), dočim polaga švicarska melioracijska zakonodaja več važnosti na pospeševanje in podpiranje planšarstva, kar je povsem naravno, če pomislimo, kako velikega pomena je za Švico planinsko gospodarstvo. Vsote, ki jih izdaja švicarska država oz. njeni kantoni za pospeševanje planšarstva, so naravnost ogromne. Izboljševalna dela pa izvršujejo in nadzirajo posebni drž. kulturni inženjerji.

Tudi Avstrija je v zadnjih letih njenega obstanka že sledila vzgledom zapadnih planinskih držav ter vstavljala v svoj budžet izdatno postavko za planinske melioracije. Seveda je šel ta denar v prvi vrsti v nemške planinske dežele, na slovenske planine so padale le suhe drobtine. Uspehi pa so se že pojavljali posebno lepi s bili na Koroškem, kar je bila nemala zasluga smotrenega vodstva tega dela po uradih za agrarne operacije. Izcimilo se je pravilo, da se melioracije združujejo z uredbami planin (planšarski red, upravni štatut). Na ta način se uspešno in enotno rešuje upravno - pravna in kulturno - tehnična ureditev planin.

Tudi na ozemlju sedanje naše Slovenije je beležiti v pogledu melioracije planin precejšen napredek.

Do konca leta 1923. so se izvršile sledeče melioracije potom agrarnih operacij:

Zboljšalo se je 36 planin, oziroma pašnikov s skupno površino 8554.19 ha.

Potov in cest se je zgradilo v dolžini 73.69 km.

Planinskih hlevov z gnojnimi jamami se je zgradilo 22 s prostornino za 1148 glav živine.

Planinskih koč se je postavilo 23.

Vodovodov se je napeljalo 24 z dolžino 4563 m.

Nabiralnikov vode se je zgradilo 31 z vsebino 878 kub. metrov.

Napajališč se je priredilo 66 ter zgradilo plotov v dolžini 28.770 m.

Vojna je ukinila vsa večja dela, neugodne razmere po vojni pa ovirajo še vedno vsako obsežnejšo akcijo tem bolj, ker se je dosedaj tem nalogam naše državne agrarne politike posvečalo vse premalo pažnje in važnosti.

Končno naj navedem še nekaj misli za pospeševanje planšarstva kot takega. Tu prihajajo v poštev predvsem planšarski tečaji, kjer naj bi se prednašali sledeči predmeti:

a) Izboljšanje planinskih tal: zagradbe, namakanje in osuševanje, čiščenje, pogozdovanje;

b) planinsko stavbarstvo: zgradbe, pota, plotovi, napajališča;

c) pridelovanje krmil: detelje, plevel, gnojenje, planinski travnik;

d) vzreja živine: plemenske in mlečne živine, krmljenja, planšarstvo, kolobarjenje, napajališča, oskrba v hlevu;

e) ravnanje z mlekom na planini in

f) uprava planine.

Pouk naj bi bil brezplačen in bi se naj podeljevale udeležencem drž. podpore za kritje potovalnih in oskrbovalnih stroškov.

Vendar samo teorija ne pomaga dosti. Treba, da kmetovalci vidijo na lastne oči uspehe in dobiček pravilnega planšarstva. Zato bi priporočal državno vzorno planino z lastno režijo, ki bi jo bilo najbolje priklopiti kaki kmetijski šoli (naša Gorenjska se že dolgo bori za svojo kmetijsko šolo, ki naj bi v prvi vrsti gojila kmetijski pouk z ozirom na planšarstvo in planinsko gospodarstvo).

K pospeševanju planšarstva spada tudi pregledovanje planin in nagrajanje (premijiranje) gospodarjev in pastirjev ter vodstvo čim točnejše planinske statistike.

V Švici pa imajo celo še posebna planšarska društva, kjer črpa Švicar v veliki meri svojo planšarsko modrost in pobudo.

KNJIGE, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom I.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Pozor!
Priporoča se šivilja cenj. damam za izvrševanje plesnih toalet od 50 Din naprej. Naslov pove uprava „Jutra" 1819

2000 Din nagrade
dam tistemu, ki mi preskrbi ali odstopi pekarijo v najem. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Pekarija 730". 1797

Pouk

Pouka v italijanščini
žele 3 gospodične. Ponudbe s pogoji je poslati na upr. „Jutra" pod šifro „Resno 3" 1725

Italijanščino
poučuje italijanska učiteljica gospodične in šolske otroke. — Natančne ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Italijanščina 819". 1822

Kateri gospod ali dama
bi hotel-a poučevati gospodično v nemščini? Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Nemščina 800". 1788

Službe (dobe)

Ženska moč
ki zna kuhati in opravljati hišna dela, se sprejme pri majhni ugledni družini. — Plača dobra. Nastop 1. febr. Ponudbe s sliko na naslov: Ebenspanger Rudolf, Bjelovar. 1750

Vrtnarski pomočnik
ki se razume na vsa vrtna dela, samec srednje starosti, se sprejme. Naslov pove upr. „Jutra". 1707

Pekovski pomočnik
ki je priden in vesten, srednje starosti ter zmožen vseh pekovskih del, se sprejme. Naslov pove uprava „Jutra" 1705

Pisarn. praktikanta
s primerno šolsko izobrazbo (nekaj srednjih razredov), sprejme manufakturna veletrgovina. Ponudbe pod šifro „Praktikant" na upr. Jutra. 1684

Mlad fant
poštenih staršev, se sprejme kot hlapec v trgovini Ivan Savnik, Kranj. 1570

Ženska moč
zdrava, čvrsta, poštena in pridna, stara 20—30 let, ki razume kuho in druge lahko hišno delo, se sprejme v boljšo hišo. Ozira se samo na dostojna dekleta, ki ljubijo ne več majhne otroke. Naslov pove uprava „Jutra" 1814

Vajenko
pošteno, od 15—18 let staro, sprejme Franc Cvelbar, trg. z mešanim blagom, Prekopa-Kostanjevica. 1768

Prodajalka
se sprejme v večjo trgovino na deželi pod dobrimi pogoji. — Reflektira se le na dobro izurjeno, posebno v manufakturni in galanterijski stroki, starejšo moč z večletnimi spričevali. Služba trajna. Naslov pove uprava „Jutra". 1774

Prodajalko
zmožno voditi samostojno podružnico, starejšo moč, se sprejme takoj. Oskrba v hiši. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Gorenjsko 802" 1781

Službe (iščejo)

Korespondentinja
za slovenski, hrvatski in nemški jezik, zmožna tudi italijanščine in francoščine, perfektna slovensko-nemška stenografinja in strojepiska, išče mesta v Ljubljani. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dobra korespondentinja". 1735

Primerne službe
od 1. februarja do konca junija, iščem v Mariboru. — Zmožna sem slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, v pisavi cirilice in izurjena v ročnem delu. Reflektiram samo na hrano in stanovanje, brez plače, da morem na ta način obiskovati večerni trgovski tečaj. Naslov pove uprava „Jutra". 1691

Trgovski učenec
z dveletno učno dobo, išče za zadnje leto primernega mesta. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Trgovina 640". 1671

Delavec
išče službo v kaki trgovini ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Pridnost". 1614

Deklica
katera je morala radi opustitve trgovine prekiniti učenje, prosi mesta v trgovini za nadaljnjo učenje. Naslov v upravi „Jutra". 1604

Mesto gospodinje
pri boljšem samskem gospodu ali samski dami, išče izobražena gospodična. Gre tudi izven Ljubljane. Dopise na upravo „Jutra" pod šifro „Gospodinja 816". 1806

Mlad pek. pomočnik
išče službe. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Naslov v upravi „Jutra". 1811

Mesto kontoristinje
iščem kot začetnica. Grem tudi brezplačno. — Ponudbe pod „Takoj 811" na upravo „Jutra". 1798

Pekovski pomočnik
izučen splošne stroke, išče službe. Naslov pove uprava „Jutra". 1792

Dve marljivi prodajalki
špecerijske ali mešane stroke, iščeta službo. — Cenjene ponudbe pod značko „Dobre moči" na podružnico „Jutra" v Celju. 1783

Mesarski pomočnik
išče mesto. Naslov pove upr. „Jutra". 1758

Mesarski vajenec
ki je dovršil dvajset mesecev službe, želi isto premeniti v večji kraj. 1766

Knjigovodja
bilancist, perfekten slovenski, srbohrvatski in nemški korespondent, z mnogoletno bančno prakso, išče primernega mesta za takojšen nastop. — Prevzame zaključke knjig. — Ponudbe pod šifro „Točnost" na upr. „Jutra". 1726

Mesta išče
v kaki zavarovalnici, trgovskem ali industrijskem podjetju mlad gospod. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Uradnik 26". 1785

Blagajničarka
izučena vseh trgovskih del, kakor tudi knjigovodstva in strojepisja — želi primerne službe. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Marljiva 531" 1784

Trgovski pomočnik
specerije in manufakture — spreten prodajalec, želi mesta. — Cenjene ponudbe pod „Agilen 765" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 1782

Trgovski sotrudnik
mešane stroke in usnja, želi mesto. Cenjene ponudbe na podružnico „Jutra" v Mariboru pod „Dober prodajalec starejša moč". 1781

Prodam

Perje
kokošje, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

2 kompl. spalni sobi
1 salonska mahagoni garnitura, 1 miza s ogledalom in različno drugo pohištvo se radi odpotovanja po nizki ceni proda. Vprašati in ogleda se od 2. ure popoldne v kavarni „Bristol", Maribor. 1846

Sir!
Ia trapistovski polnomasten kilogram po Din 28·90
Ia tilsiter polnom. kg 32·50
Ia groyer polnom. kg 34·50
nudimo. Pošiljke po pošti in železnici.
K. Mahorčič, Novo mesto 63

Kante za mast in med
se prodajo. Naslov pove upr. „Jutra". 1459

Železna blagajna št. 4
s Pasquali zapahom, se proda. Naslov pove uprava „Jutra" 1460

Pletilni stroj 8/50 cm
nov, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 234

Šamot
opeko in moko (češko), priporoča F. Hofevar, Dunajska cesta 36, Ljubljana. 442

Dva para drsalk
en par moških in en par ženskih, prodam po ugodni ceni. Naslov pove uprava „Jutra". 1838

D. K. V. motor
kompleten, s kolesom, proda za 2500 Din L. Jesih v Medvodah. 1791

Pisalni stroj
(Courier) dobro ohranjen, s vidno pisavo, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra" 1803

Brezova debla
za kolarje (2 vagona) prodaja tudi na drobno Julius Klemenc, Sv. Petra štev. 79. 1783

Drva za kurjavo
odrezki od žage in parket, zopet po ugodni ceni prodaja Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ul. 4. 1780

Dekoracije za veselice!
Girlande, čepice, kotiljone, konfeti, serpentine, lampijone, zalepke za šaljivo pošto in srečolov priporoča
M. Tičar, Ljubljana.
Društvom popust!

Lahko motorno kolo
prodam, ali pa ga zamenjam za težje, s prikolnim vozom. — Dalje prodam večjo množino izolirane bakrene žice za napeljavo elektrike. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 1777

Angl. motorno kolo
2¼ PH, skoro novo, z dinamo razsvetljavo, takozv. kikstarterjem in dvema kretnima pogonoma, se proda za 8500 Din. Trgovina Pauli, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 1694

Kupim

Motorno kolo
kupim takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Rabljeno" 1824

Sesalka
za 20 m globok vodnjak, dobro ohranjena, za ročni pogon, se kupi. — Ponudbe na naslov: „Zora", dr. z o. z., Ljubljana, Kralja Petra trg št. 2. 1836

Steklena omara
za vzorce in slično, 2—3 m široka in ca. 2 in pol m visoka, se kupi. Ponudbe z navedbo cene je poslati na naslov: „Zora", dr. z o. z. v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2. 1825

Kupimo:
1 parni kotel, 15—20 m² kurilne ploskve; 1 parni kotel, 30 m² kurilne ploskve; 1 lokomobilni parni kotel, 25 do 30 m² z dimnikom brez parnega stroja; 1 enocilindraki parni stroj 15—25 HP, vse rabljeno, dobro ohranjeno. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Tovarna". 1885

Kmet. pridelki

Več vagonov krompirja
belega in rdeča, debelega in zdravega, kupim takoj in tudi za dostavitev v februarju in marcu. — Ponudbe z navedbo najnižje cene je poslati na naslov: Jovan Predojević, Nova Gradiška — Slavonija. 1714

Lokali

Prostor za delavnico
iščem v mestu. Event. preureditev, prezidavo ali čiščenje, napravim na lastne stroške. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Selitev 590". 1697

Branjarija
in betoniran lokal ter hlev, za vsako obrt, sredi mesta, se takoj proda. Ponudbe na upravo „Jutra" v Mariboru pod „Branjarija". 1455 1305

Primeren prostor
za krojaško delavnico v pritličju ali v I. nadstropju, se išče. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Snažnost 817" 1807

Gostilna
se odda v Ljubljani pod zelo ugodnimi pogoji. Reflektanti naj pošljejo dopise pod šifro „Gostilna 826" na upravo „Jutra". 1837

Trgovina z meš. blagom
se vzame takoj v najem, ali se prevzame zaloga. Naslov v upravi „Jutra". 1788

Gostilno in trgovino
staroznano, na Tržaški cesti, z velikim vrtom, gostilniško koncesijo in vsem inventarjem vred, takoj ugodno proda Gospodarska pisarna Tribuč, Glince pri Ljubljani. 1306

Lokal za trgovino
na prometnem kraju, v mestu ali na deželi, se išče v najem. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Promet 805". 1787

Nepremičnine

Nova vila se proda
Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Brez posredovalca". 1557

Redka prilika!
Proda se dobro idoča gostilna z gospodarskim poslopjem v industr. kraju, in sicer z inventarjem vred. — Lansko leto popolnoma vse prenovljeno. Proda se radi odpotovanja po izredno nizki ceni (250.000 Din). Naslov v upravi „Jutra". 1682

Hiša v Novem mestu
6 sob, 2 podstrešni sobi, 2 kuhinji, 2 kleti in vse pritikline, sadni in zelenjadni vrt, vodovod v hiši — takoj naprodaj. Pismene ponudbe do 31. t. m. na upr. „Jutra" pod „Novo mesto". 1764

Stanovanja

Soba
eleg. opremljena, z elektr. razsvetljavo in s popolnoma prostim vhodom iz Dunajske ceste, v bližini kolodvora, se takoj odda 1—2 boljšima solidnima gospodoma. Kje, pove uprava „Jutra". 1809

Veliko prazno sobo
v centru mesta, s vhodom iz stopnišča po možnosti s souporabo kopalnice, se išče. Ponudbe s opisom lege pod šifro „Veletržec" na upravo „Jutra". 1581

Majhno stanovanje
kompletno ali obstoječe iz dveh sob s souporabo kopalnice, v novi ali stari hiši, se išče. Plača se dobro, tudi za daljšo dobo naprej, event. se da tudi odškodnina. Separiran vhod in centrum mesta pogoj. — Ponudbe s opisom lege stanovanja naj se pošljejo na upravo „Jutra" pod šifro „Samski dom". 1811

Sobo
v bližini južnega kolodvora, oddam 2 dijakoma (visokošolcema) — na željo tudi s hrano. Naslov pove uprava „Jutra". 1804

Iščem sobo
v bližini kolodvora ali sredi mesta. Vhod prost, razsvetljava in zajtrk. Ostalo po dogovoru. Ponudbe pod šifro „Mlad inženjer" na upravo „Jutra". 1794

Na hrano in stanovanje
se sprejmeta 2 srednješolca. Naslov pove uprava „Jutra" 1810

Soba
velika, opremljena z dvema posteljama, se odda s 1. febr. Naslov pove uprava „Jutra" 1789

Opremljena soba
v sredini mesta, se odda solidnemu gospodu. Naslov v upravi „Jutra". 1796

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, iščem s 1. ali 15. februarjem. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Soba 99". 1759

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob in kuhinje, v Mariboru, blizu glavnega trga, zamenjam z enakim v Ljubljani. Naslov pove uprava „Jutra". 1800

Prazno sobo
če mogoče s souporabo kuhinje, išče stranka brez otrok. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Brez otrok št. 1925". 1784

Kapital

Trgovski pomočnik
modne in manufakturne stroke, bi pristopil k dobro idoči trgovini kot javen ali tih družabnik — s kapitalom 50.000 Din. Event. prevzamem trgovino. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Zmožen 795". 1730

Dopisovanje

Resnega dopisovanja
želi 30letni drž. nameščenec. Dopise, če mogoče s sliko — pod „Energija 793" na upr. „Jutra". 1767

Ženitve

Dva mladeniča
boljše situirana obrtnika — iščeta v svrho dopisovanja, oziroma ženitve dve idealni devojki, neomadeževane preteklosti. Dopise na upravo „Jutra" pod „Trbovlje 11". 1823

Resnega znanja
v svrho poznejše možitve, želi premožna vdova srednjih let, trgovsko naobražena, z izobraženim, trezním gospodom od 30—50 let starim. Predmet imajo trgovci. Dopise, če mogoče s sliko, je poslati na upravo „Jutra" pod „Zapuščena". — Tajnost zajamčena. 1771

Glasba

Klarinet
zamenja za violino V. Godnjavec, Trebnje. 1766

Živali

Proda se krava
z drugim teletom, nad 500 kg težka, v hotelu „Kramar" v Logatcu. 1741

Psica volčje pasme
1 leto stara, s popolno sobno dresuro se takoj proda. — Naslov pove uprava „Jutra" 1765

Črn lovski pes (brak)
pod imenom „Sulc", srednje velikosti, se je izgubil. Najditelj naj ga odda proti primerni nagradi na naslov: Javornik, Domobranska c. 7. 1761

Razno

Razpis.
Razpisuje se mesto občinskega zdravnika za občino Trbovlje s 1. aprilom 1925. Prosilci morajo biti Slovenci. Mesto je stalno, privatna praksa obilo. — Fiksna mesečna plača znaša 2300 Din. Prošnje je vložiti do 28. februarja 1925. na gerentstvo Trbovlje. — Gerent: Kobalj. 1578

Zastonj! Zastonj!
Trgovcem
senzacijonalni cenik „Srečnbit" pošilje Postržin, Videm-Krško. 1278

Vse potrebščine za strojepis.
Pisarniške opreme
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6/I.

Jezero na Bledu
zamrznjeno 235·a
Krasna gladina, lepo vreme
Priporoča se Hotel Toplice

PRODAJALKA
uslužbena v trgovini z mešanim blagom, zelo agilna in spretna, želi izpremeniti dosedanje mesto, najraje na deželo. Ponudbe pod „Prodajalka" na upravo „Kmetiskega lista", Ljubljana.

Volilni zakon
za
narodno skupščino
je izšel in velja s poštnino vred 12·50 Din pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Državne trošarine
Za priročno uporabo priredil M. Kostanjevec
Cena 10 Din s poštnino 11 Din. Knjiga se naroča pri
Tiskovni zadrugi
Ljubljana

Zahtevajte
v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah
„JUTRO"

Naročite takoj
Ljubljanski Zvon za leto 1925!
V novem letniku bo izhajal vse leto široko zasnovani in zelo zanimivi roman
Šentpeter.
II. DEL.
Dejanje romana se godi v polpretekli dobi v ljubljanskem šentpetrskem predmestju ter je prepleteno z zgodovinskimi dogodki one dobe. Prvi del romana je žel splošno priznanje.
Poleg „Sentpetra" izide še roman
Suženj demona,
celo vrsto novel in esejev
Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vseletno s poštnino vred Din 120·— (za inozemstvo Din 140·—), polulet no Din 60·—, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

ALEKSANDER DUMAS

ZVESTOBA DO GROBA

(LA DAME DE MONSOREAU)

52

„Ej, nič hudega, prijatelj! Videti sem hotel, je-li vaš osel dobre pasme, dirkač, in torej vreden svojega denarja. Sedaj sem se prepričal, da je.“ Menih se je zadovoljil z opazko: „No, prav, pa jaz sem zato prav truden in gladen!“ „No, to mi je drago!“ pravi Chicot in potreplja meniha po rami. „Tudi meni se godi tako, in v prvi gostilnici se ustaviva, si dava speči nekaj reberc in opražiti po dva piščančka za vsakega. Tudi bodo gotovo imeli kaj tekočega.“

„Je li mogoče?“ se raduje Gorenflot. „Hej, požuri se, Panurgos, kmalu bo dovolj krme za naju oba!“ Tudi osel veselo zariga.

Željno pričakovana gostilna se je kmalu pojavila za ovinkom ceste. Ali na veliko začudenje menihovo mu Chicot zapove, naj zopet zajaše svojega osliča in ga obrne po levi strani v polje, tako da dospeta do gostilne od zadaj in neopaženo od eventualnih gostov. Gorenflotova razumnost je med ježo izredno napredovala, in tudi zaznavost je bila poostrena. Takoj zapazi tri mezge one potujoče trojice privezane pred gostilno in jih pokaže Chicotu, ki jih je bil pa že sam poprej zapazil. Sedaj samo ukaže: „Eh, pa dalje!“

„Po volji onih nesrečnih potnikov se ravna torej tudi najina pot?“ si misli Gorenflot. „To je žalostno!“ In globoko vzdihne.

VII.

BRAT GORENFLOT ZAMENJA MAGARCA ZA MEZGA IN MEZGA ZA KONJA.

Gorenflotove in Panurgove muke so se pa vendar bližale kraju. Ko sta naša potnika obšla gostilno od zadaj, sta nadaljevala pot kake tri četrt ure, potem sta našla drugo gostilno, v katero sta sedla. Chicot je odbral sobo z razgledom na cesto, potem je ukazal, naj jima večerjo prineso v sobo. Sam je bil le na pol pri jedi in pijači, ker je pozorno prisluškoval in gledal doli na cesto. Ta nemir je trajal do desete, ker pa ni nič posebnega ne videl, ne slišal, je izjavil, da je seja dvignjena, in ukazal gostilničarju vkljub živahnim protestom sitnega meniha, da naj jima konja in osla osedlajo in nakrmijo tako, da bosta pripravljena na pot že pred zoro. Nato je Gorenflot takoj legel in že tisti hip zaspal, ter spal brez prekinjenja do rana, ter ni opazil, da je zarana Chicot vstal ter stopil k oknu in pazljivo nekaj opazoval in poslušal. Tudi ni zaznal, da je trojni klopot konjskih kopit minil pod oknom, opazil pa je, da je takoj nato Chicot lenuha močno stresel za rame in ga vzdignil iz postelje. „Brez zajtrka?“ je menih zagodrnjal. „Da, prijatelj, zajtrk bo na cesti v Montereau.“ „Kaj je to?“ „To je mesto, v katerem boš dobil jesti. Ali je to dovolj?“ „Dovolj!“ potrdi spočiti Gorenflot in se sedaj več ne obotavlja. Ker je Chicot že vse opravil in plačal ter se zavihtel na konja, ni fratru preostalo nič drugega, kot da tudi on zajaše svojega Panurga, ki je bil od dvojnega obroka večerje precej dobre volje in je v skoku dosegel gospodarja Chicota, ki je že odrinil na svojem konju. Gaskonjec je ravno stal v stremenih. Tudi Gorenflot se zravna in zagleda na obzorju one tri jahače, katerim sta sledila od Pariza. Trojica se spušča na svojih mezgih z nekega brega. Gorenflot vzdihne pri misli, kako ga vodi tuja usoda v neznano smer. Kako se bo vse to končalo? Toda za enkrat prav dobro Chicot je držal dano besedo, južinala sta v Montereauu, ali tekom dneva sta postala melanholična, ker vkljub naglici in pazljivosti v tem mestecu nista mogla več odkriti sledu one trojice. Kakor da so se ti trije jahači udrli v zemljo.

Okrog poldneva prihodnjega dne sta že jezdeca in živali bili tako trudni, da so kar omahovali. Vendar nikjer sledu. Končno se je Chicot zaletel v neko carinsko stražnico na sredi mosta v Villeneuve-le-Roi in vpraša: „Ste li vi davi videli prijahati tod mimo tri jahače?“ „Davi ne, pač pa sinoči!“ In tako je tudi bilo. „Za vraga. Dvanajst ur imajo pred menoj!“ si misli Chicot. „Torej naprej, srčno, hrabro!“ „Da, gospodine moj,“ pravi menih, „za sebe imam že dovolj srčnosti, ali ne za svojega prijatelja Panurga. Ta me ne more več nesti!“ In res je živinče, ki so ga dva dni gonili, kar drhtelo po vsem telesu. „Pa tudi vaš konj ni v najboljšem stanju!“ Tudi to je bilo res, čeprav je bila žival plemenita, je vendar bila na kraju svojih sil. Toda Gorenflot je vseeno ostal razočaran v svojem računu, da bo prišel do pol dneva počitka. Kajti četrt ure pozneje je Chicot že pripeljal dva sveža mezga, katera je kupil, Panurga pa prodal. Takoj sta z Gorenflotom prevalila dvajset milj, in zares, zvečer sta vse tri mezge preganjancev zagledala pred neko kovačnico. Pogon je uspel. „Aha!“ pravi Chicot pri pogledu nanje. „Oh!“ jekne Gorenflot. Toda izvežbano oko Gaskonjčevo takoj vidi, da ti trije mezgi niso v rokah pravih gospodarjev, in da stoje tuji ljudje okrog njih. Bili so, po izgledu soditi, konjski mešetar in pa dva frančiškana, a vsi trije so pazljivo ogledovali živinčeta. „Pojdi tja,“ naroči Chicot Gorenflotu, „prični razgovor in poizvej počasi, kdo so, ali so mezge kupili od gospodarjev in kam so le-ti potegnili?“ Gorenflot pojaše, se za pol ure vrne in poroča:

„Oni, ki je izgledal kakor plemič, je krenil po cesti, ki vodi v Avignon, ali po bližnjici čez Chateau Chinon in Privas. Jezdil je s slugo. Drugi pa, ki je morda tudi sluga, je nadaljeval svojo pot proti Lyonu.“ „Hm,“ vprašuje Chicot bolj samega sebe kakor Gorenflota, ali naglas, „zakaj pa neki potuje ta plemič v Avignon? Mislil sem, da gre v Rim! Toda vprašujem reči, ki jih ti ne moreš vedeti.“ „Pa vendar vem, in zdi se mi, da se temu čudite? Možakar gre v Avignon, ker je njegova svetost papež Gregor XIII. poslal v Avignon nekoga, ki ima pooblastila s seboj.“

„Dobro. Razumem. Pa mezge?“

„Mezge so prodali nekemu mešetarju, a ta jih želi obesiti tema frančiškanoma. Pravkar se pogajajo. Zato so tako glasni. Pot so pa nadaljevali na konjih, katere so kupili od nekega konjeniškega častnika, ki se sedaj nahaja tukaj na dopustu.“

„Za vraga, kume, ti si pa dečko! Zdi se, da imaš mnogo več sposobnosti, kakor sem ti jih doslej pripisoval!“

In takoj odpravi Chicot Gorenflota k fratroma z nadaljnjim poslanstvom in nalogo, naj njima ponudi oba mezga. Sam pa se poda h konjeniškemu kapitanu in kupi od njega dva izvrstna konja za petintrideset zlatih pistol. Kapitan jih je pri eskadronu vpisal, da sta poginila. Baš sta se pogajala še za uzde in sedla, ko se naenkrat pojavi okrog ogla Gorenflot, na glavi nosi dve sedli, v rokah pa drži dva para povodcev.

„O, o,“ klikne Chicot, „kaj pa to, kume?“

„No, sedla in uzde najinih mezgov, kaj naj bo to drugega?“

„To si ti vse pridržal?“ se Chicot široko zasmeje.

„Kaj ne bi!“

„A mezge si prodal?“

„Po deset pistol za glavo! Tu je denar!“ In Gorenflot zažvenketa z zlatom v žepu. „Sto gromov, kume, ti si velik!“ ga pohvali Chicot. „Sedaj pa naprej!“

Stanje vloženega denarja preko 130 milijonov dinarjev ali 520 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Mestna hranilnica Ljubljanska

(Gradska štedionica)

V LJUBLJANI

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še **mesto Ljubljana** z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi **sodišča** denar mladoletnih, **župni uradi** cerkveni in **občine** občinski denar.

38-a Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je **denar popolnoma varen.**

✝

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dobri oče in soprog, brat, stric, gospod

Anton Kranjec

posestnik, tesarski mojster in gostilničar

danes ob pol 9. uri, v 50. letu svoje starosti, po dolgi, mučni bolezni bogudano preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo iz hiše žalosti v soboto 24. t. m. ob pol 8. uri dopoldan na pokopališče v Vodice.

Bukovica pri Vodicah, 22. januarja 1925.

Žalujoči ostali.

Cenjenim trgovcem in industrijcem se priporoča solidno domače spedicijsko podjetje 74-a

„JUGOPORT“ na Sušaku, Uskoška ulica št. 55.

Podružnici podjetja na Rakeku in Jesenicah. Prevzema vsakovrstne transporte, ocarinjenja in vskladiščenja blaga. Informacije brezplačno!

Samostojen trgovec, ki potuje z motorjem za svojo stroko po Sloveniji in Prekmurju in je povsod dobro vpeljan, sprejme še nekaj **zastopstev** proti proviziji.

Ponudbe na upravo „JUTRA“ pod „Vpeljan“ 65. 261-a

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Sprejmemo

pošteno in povsem izurjeno prikrojevalko moškega perila.

Oferte poslati na „VESNA“, združene tovarne, Kamnik-Mekinje. 228-a

Opozorilo.

Firma MELLER z Dunaja (Wien) naznanja o. n. odjemalcem, da je prevzel samoprodajo naših

aparatov za higienični milni prašek

g. F. Korn v Ljubljani.

Cenjene konsumente ljudno prosimo, naj nadaljnja al nova naročila naslovijo na gorenjo firmo.

Z velespoštovanjem

FIRMA MELLER. 259-a

Zahvala.

Ob težki izgubi našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda 253/a

dr. Janka Debelaka

so nam došli od vseh strani širom Slovenije in ostalih delov države presrčni dokazi globokega sočutja, kar nam je bilo v srčno uteho. Vsem sočuvstvujočim se zategadelj najtopleje zahvaljujemo. — Predvsem nam je dolžnost izreči srčno zahvalo gosp. zdravniku dr. Jugu na njegovem izrednem trudu in požrtvovalnosti, da bi ohranil pokojnika pri življenju, dalje prijateljem ranjkega gg. Podgorniku, Dietzu in Petričn za njih vsestransko pomoč pokojniku in nam, ter njegovima tajnikoma gg. Cizelju in Kitu, ki sta prebedela z nami zadnjo noč, ko se je rajnki poslavljal od nas. — Presrčna hvala bodi izrečena vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, dalje gg. odposlancem ministrstva pošte in telegrafa, na čelu jim šefu kabineta g. Gjoki Gjorgjeviću za ginljiv poslovilni govor, prijatelju g. Vrečku in g. višjemu svetniku dr. Vrgaju, Zvezi pevskih društev za tolažilne, v srce segajoče žalostinke. — Zahvaljujemo se dalje vsem, ki so pokojnika spremili na njegovem zadnjem potu v Ljubljani, osobno g. velikemu županu dr. Baltiću, g. komandantu Dravske divizijske oblasti generalu Stojanoviću, velecenjenemu oficirskemu zboru, generalkonzulu CSR dr. Benešu, vsem šefom državnih in civilnih oblasti ter raznih zavodov, gg. gerentom mestne občine z g. dr. Pucem na čelu, dalje »Orjuni« in »Sokolu«, zastopnikom društev, posebno »Jugoslovanski Matici«. — V tako častnem številu zastopano narodno ženstvo z gospema dr. Zerjavovo in dr. Baltičevo na čelu prejmi našo posebno zahvalo. — Iskrena hvala njegovim ožjim rojakom v Rogaški Slatini in okolici, cenjenemu učiteljstvu ter šolski mladini obeh šol, zdraviliškemu ravnatelju g. dr. Sternu, g. upravniku Fabijaniju za vsestransko pomoč, slatinskemu gasilnemu društvu ter pevskemu društvu »Sloga«. — Zahvaljujemo se srčno g. dr. Koltererju, poslancu g. Drofeniku in g. Podgorniku za lepe poslovilne besede ob grobu prezgodaj preminolega. — Hvala bodi radenskim fantom, ki so pomagali nositi svojega očka k sv. Trojici.

Končno izrekamo najtoplejšo zahvalo dragemu osobju pokojnika, ki mu je izkazalo svojo ljubezen in zadnje počaščenje s tem, da je prihitelo v velikem številu od vseh strani, da ga spremi k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, 23. januarja 1925.

Žalujoča rodbina dr. Debelakova in sorodniki.

Družabnika

s kapitalom 100 do 200.000 Din, eventuelno s sodelovanjem išče dobro vpeljano kovinarsko podjetje. Eventuelna prodaja ni izključena. Dopise pod šifro „Velik dobiček“ na upravništvo „Jutra“. 25-a

Mag. št. 1795/25.
ref. IX.

Dobava posipalnega materijala

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje dobavo posipalnega materijala za leto 1925. za naslednje dele mestnega ozemlja:

1.) **za severovzhodni del Ljubljane,** v kolikor leži severno od Ljubljanice in vzhodno od Resljeve ceste; dobaviti je treba 2000 m³ tolčenega gramoza;

2.) **za Spodnjo Šiško** je treba dobaviti 1000 m³ posipalnega materijala (tolčenega gramoza in dvakrat sejanega peska);

3.) **za ceste na Barju** onkraj mostu preko Išce (Ižanska cesta južno od Išce, črnovaška cesta, Hauptmanca in Peruzzijeva pot od treh mostov do Ižanske ceste) je treba dobaviti 1000 m³ gramoza.

Pogoji, pod katerimi se gornje dobave oddajo, so na vpogled pri mestnem stavbnem uradu (kresija) vsak dan med uradnimi urami.

Oferte je treba vložiti do 12. ure dne 29. januarja 1925. pri mestnem stavbnem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski, 258-a
dne 21. januarja 1925.

Ažurira in entla vezno v vseh barvah
Toni Jager-Černe
Ljubljana, Dvorni trg 1.

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov:

Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din

Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din

Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani